

ШЭНЭ ЖЭЛЭЭР, ҮЛГЭН БУРЯАД ОРОМНАЙ!

1921 оной
декабриин
21-нээ гарана

Буряад Үнэн

Эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

Бүгэдэ арадай сонин

2012 оной
декабриин 27
Четверг

№ 51 (21899)
(814)

Үбэлэй дунда
хара хулгана
харын 14
гарагай 5
www.burunen.ru

ЛУУ ЖЭЛ НАМДА НАЙН БАЙГАА

Оперо болон баледэй театрай түрүү солистка Лия БАЛДАНОВА:

«2012 он намда аша үрэтэй байгаа. Жэлэй саана, декабрь соо урдаа табиһан зорилгонуудаа – нуралсал, шэнэ рольнууд, хүгжэлтэ - бултыень бээлүүлээб гэжэ һананаб.

Буряад Республикын габьяата артистка болооб. Багшанартаа, Лариса Сяхьянова болон Петр Абашеевтэ, зорюулагдаһан бенефисээр хореографиин училищи дүүргэхээр 15 жэлэйнгээ ойн баяр апрель соо тэмдэглээб. «Болеро», «Проделки Сатира» гэхэн баледэй шэнэ зүжэгүүдые балетмейстер Георгий Ковтун табья юм. Түрүүшынхиеэ «Алтарганада» хабаадааб. Санкт-Петербургда ород баледэй академиин магистратурада орооб. Малика басагамни нургуулиин богоһо алхаа. Мүнөө декабрь һарада «Буряад үнэн» сонин намайе түрүү хүнүүдэй тоод оруулаа. Тиимэхээ Луу жэлдэ намда ехэ найн байгаа гэжэ хэлэхэ байнаб. Гарахаяа байһан жэлдэ эдэ туйлалтанууд дээрээ тогтохогүйб. Нуралсалаа үргэлжэлүүлхэб, Римэй театр стажировкодо ошоохоб. Тиин нөөсэлһэн бүхы мэдэсэ шадабарияа ерээдүйнгөө шабинарта дамжуулхоб. Минии багшанар намайе бүхы юумэндэ нургаа, бишье буряад баледэй хүгжэлтэдэ хубитаяа оруулха хүсэлтэйб.

Гэртэхимни үг гарбалаараа Прибайкалиһаа, зүгөөр Хэжэнгын аймагта үндыһэн. Би Тындэдэ түрөөб. Зунай сагта Буряад ороно ерэхэ, угсаатанаа харахадаа баясадаг хэмби. һөөргөө хари хото бусахадаа, ходел Буряадаа һанадаг байгааб. Тиимэхээ хаанашье түрээбэл, үг гарбал гээшэ ехэл татасатай даа. Буряадби гэжэ ехэтэ омогорхоноб».

Людмила ОЧИРОВА,
Радна-Нима БАЗАРОВАЙ
фото.

Манай «DUX» гэжэ салондо ерэхүйетнай уринабди

Хуушан дэрээ тушаагаад, шэнэхэн болгоод абаха аргатайт!

Бидэ нимэ туһаламжа таанадтаа дурадханабди:

- Дэрэ соохи удьень арилгаад, һэбхигэр зөөлэн болгоод, бүхы муу муухайень сэбэрлэхэбди.
- Унтари хэбтэриетнай бултыень сэбэрлээд, шэнэлээд үгэхэбди.

- Унтариин хашааһаа һалгаахабди,
- Элдэб халдабарита үбшэнөөр үбдэхгүй болгохобди.
- Бидэндэ хандаһан хүндэ миинтээр түлбэригүйгөөр шэнэ гадар оёжо, дэриетнай гэр хүрэтэртнай абаашахабди.

400-407 гэжэ телефоноор хонхологты!
Бидэ үглөөнэй 9.00 сагһаа үдэшын 19.00 саг болотор амаралтагүйгөөр хүдэлнэбди!

Сэбэрхэн унтари
хэбтэри гээшэ
танай найн тэнгүүн ноёр
болоно бишүү!!!

ЖЭНХЭНИ ЗҮЖЭГҮҮД ЖЭРЫХЭ ГҮ, АЛИ...

“Буряад үнэн” Хэблэлэй байшанда мүнөөнэй буряад драматурги тухай “дүхэриг шэрээ” байшангай генеральна директорэй-ахамад редакторай орлогшо А.В.Махачкеевэй хүтэлбэри дорой үнгэргэгдэбэ.

Юрэнхидөө, мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмэ, удха, найруулгаараа тайзанаи шэмэг болгон табигдаха зүжэгүүд үсөөрөө, гэхэлээ гадна найруулан табиша шэнэ ямар аргууд хэрэглэгдээ наа аша үрэтэйб гэхэн асуудалаар халуун зүбшэн хэлсэлгэ болоо. Сошордомо иимэ дохёо үндэһэтэй гү?

Баримталан хэлэбэл, Буряад драмын театрта һүүлэй үедэ ородноо буряадта оршуулагдаһан Болот Ширибазаровай “Энэрл хайра”, Галсан Нанзатовай “Номгон Булад” гэхэн зүжэгүүдһээ һабагша татан, энэ хөөрэлдөөн үүсхэгдээ ха.

Драматургийн талаар тусгаар эрдэмтэй эдэ хоёрнай буряад хэлэ мэдэхгүй байһандаа зэмтэй бэшэ, гэбэшье үндэһэн хэлэн дээрэ бэшэхэ зомнай хаанаб гэхэн асуудал элээр гараад ерээ. Д.Батожабайн, Б.М.Пурбуевай, Д.Дылгыровэй, Б.Эрдынеевэй, мүн эдээнэй удаадахи хоёрдохи долгиной – М.Батоинай, А.Ангархаевай, Д.Сультимовай, Д.Доржиевагай удаа шэнэ нэрэнүүд мүндалэнгүй. Театрай уран найханай талаар

хүтэлбэрлэгшын туһалагша, оршуулагша Николай Шабаевай һанамжаар, театрта зүжэгүүдэ дурадхаһан Ж.Жербаевай, С.Доржиевай, Д.Самбуевагай, Н.Соктоевой, Б.Бальбуровагай бүтээлнүүдые анхаржа туһалаа наа, удаадахи, гурбадахи долгин бүрилдэхэ жэшээтэй.

Тус театрай уран найханай талаар хүтэлбэрлэгшэ, Россиин искусствын габьяата ажал ябуулагша Сергей Бальжанов оройн зиндаата дүй дүршэлэйнгөө, мэргэжэлтэ шэглэлэйнгээ хараһаа һанамжаа хэлэбэ. Зүгөөр драматург бүхэн өөрын онсо илгаата, досоогоо шэбшэн-бөөмэйлэн ябаһан бодолоо эрид эгсээр мэдүүлбэ. “Ульгэр” театрай уран найханай талаар хүтэлбэрлэгшэ Эрдэни Жалцанов, Буряад киностудии байгуулан, бүтээлнүүдээрээ уласхоорондын шангуудта хүртэһэн Баир Дышенов, “Распятие” гэхэн зүжэгөөрөө мэдээж болоһон Андрей Мухраев гэгшэд бүһын саана нилээн шангахан ташууртай, мэргэжэлтэ толгойдоо тодо шангахан бодомжонуудтай гээд тухайлхаар.

Искусство, литературые нэгдүүлһэн энэ һалбариды Соёлой яаманай зүгһөө ямар хандасатай байһан тухай Сергей Добрынин мэдээсэбэ.

Зүжэгүүдые бэшэхэ, удхарнь зохёон найруулха талаар мастер-классуудые үнгэргэхэ, ВСГАКИ-гай дэргэдэ драматургнуудай һуралсал эмхидхээ наа, ашатай байгаа гэхэн һанамжа зүйтэй ха.

Классигуудай бүтээлнүүдһээ Ф.Достоевскиин “Преступление и наказание”, И.Друцэгий “Птицы нашей молодости” удангүй Бурдрамда табигдаха. Мүн Б.Ширибазаровай “Прощай, Маньчжурия”, “Головары” гэхэн зүжэгүүд оршуулан табигдаха.

Магад, репертуарай иимэ хуудаһые харагшад хараад, жэнхэни буряад зүжэгүүднай хаанаб гэжэ һанаата болодог гү? Али буряад байдал тухай ондоо ямаршые хэлэн дээрэ бэшээд, оршуулаа дашууралтай гү? Эдэ болон бусадшые халуун асуудалнууд энэ һалбарийн мэргэжэлтэдэй урда табигдаһаар зандаа ха гээд тобшолмоор.

Галина ДАШЕЕВА,
Дулма БАТОВОАГАЙ
фото.

Ниитын малай үбэлжэлгэ –
шанга шалгалта

“БУРУУНТНАЙ БУЛШАНТАЙ ГҮ?...”

Буряад арадта бэе бээ золгоходоо, мэндэ амараа мэдэлсээд, буруунтай булшантай гү, даагантай далантай гү гэжэ һурадаг ёһо бии. Тэрэнэй удаа түл түрээс хэр абтанаб, хэр ондо орожо байнабта болон бусад ажахын ажал хэрэгүүд тухай саашаа хөөрэлдөөн болодог гээшэ.

Шэнэ жэлэй гарахын урда тээхэнэ Хэжэнгын аймагай захиргаанай мал ажалтай таһагай начальник С.Ц.Будаевтай уулзажа, таряашан, фермерэй ажахынуудтай хэр үбэлжэжэ байна гээшэб гэжэ һонирхоһон байнабди.

Сэнгэ Цыбикдоржиевич, аймагай ажахынуудта мүнөө үедэ хэдэ толгой адууһа мал үбэлжэжэ байна гээшэб?

21500 эбэртэ бодо мал болон 13 мянга гаран хонид, эбэртэ бодо малай һүрэгтэ казах үүлтэрэй улаа малаан толгойтой үхэрнүүд бии. Манай һаһатай хүйтэн үбэлдэ ехэ ядалдадаггүй үүлтэрэй үхэрнүүд болоно. Энээнһээ гадна симментал үхэрнүүд яһала олон.

“Бүүбэй” гэжэ хонид олон боложо байнхай. Таряашан болон фермерэй ажахынуудта энэ үүлтэрэй хонидые үсхэбэрлэнэ. Энээнһээ гадна Забайкалийн нарин нооһотой үүлтэрэй хонидые харадаг хүнүүд яһала олон. Аймаг доторнай малай үбэлжэлгэ гээлтэ хоролтогүй үнгэргэгдэжэ байна.

– Үбһэ тэжээл энэ жэлдэ хэр бэлдэхгдэнхэй гэшэб?

– Үбһэ тэжээл элбэгээр нөөсэлэгдэнхэй. Үбэлжэлгын дүүрэтэр үшөө толгой бүхэндэ 10,6 тэжээлэй единицэ хүрэхэ нөөсэ байна гээшэ. Энэмнай гол түлэб үбһэнэй нөөсэ, тиихэдэ зеленко болоно.

– Аймаг дотор хэдэ эхэ хонид тоологдоноб?

– 4800 толгой. Апрель һарада хонид олоороо түрэдэг. 100 эхэ хонин бүринһөө 80-90-нээ үсөөн бэшэ хурьгадые абаһаар түсэблэнхэйбди. Малай үбэлжэлгые урагшатайгаар үнгэргэхын тула малшад, таряашан фермерэй, хубин ажахынуудай эзэднай оролдосотойгоор хүдэлэн.

Николай НАМСАРАЕВ,
манай корр.
Эльвира ДАМБАЕВА оршуулба.

ДУРАСХААЛАЙ ХАЛУУН ҮГЭНҮҮД

В.Б.БАЗАРОВАЙ түрэхөөр 85 жэлэй ой үргэн дэлисэтэйгээр декабриин 24-дэ тэмдэглэгдэбэ. Илалтын гудамжын 5-дахи гэрэй ханада “Мүнхэлэлгын самбар” бэхилэгдэбэ. Республикын түрүүшын Президент Л.В.Потапов, ВАРК-ын президент, Арадай Хуралай депутат В.Р.Булдаев, Президентын дэргэдэхи Наһатайшуулай соведэй түрүүлэгшэ С.Н.Булдаев дурасхаалай халуун үгэнүүдые хэлэбэ. Хожомын БНЦ-гэй конференц-залда В.Б.Базаровай ажалыень үндэрөөр сэгнэжэ, сугтаа ажаллаһан хани нухэдынь һонирхолтой хөөрөө эхилбэ. Республикын дайнай болон ара талын Ветерануудай соведэй түрүүлэгшэ Р.Б.Гармаев Вандан Базаровай ажабайдал, ажаябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөбэ. Вандан Бадмаевич Хурамхаанай, Баргажанай, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Улаан-Үдын Советскэ райкомнуудай Коммунист партиин нэгэдэхи секретаряар аяр 25 жэл таһалгарягүй үри ехэтэйгээр ажаллаһан баян намтартай.

Вандан Бадмаевичай хүбүүд – Борис, Баир Базаровууд

Россиин арадай артист М.Г.Елбонов: “Партиин обком Базаровые эгээ хүшэр үе сагта хоёр дахин Баргажанай, Сэлэнгын аймагуудые толгойлхыень эльгээһэн байна. Обкомой соёлой таһагые даагшаар ажаллахадаа, Вандан Бадмаевич оперо болон баледэй, Х.Намсараевай нэрэмжэтэ театрнуудые “Академическэ” гэхэн үндэр нэрэтэй болголсоһон”.

Урдань аймагуудай партиин райкомой нэгэдэхи секретарьнар дурасхаалай халуун үгэнүүдые хэлэбэд.

Ю.Р.Дмитриев: “Минии Загарайн аймагта ажаллаһадмни, Элхиин, Брянскын, Үнэгэтэйн, Хуушан-Брянскын магистральна ханаабуудые нутагаархид “Базаровай” гэжэ нэрлэдэг. Юуб гэхэдэ, комсомолой райкомой секретаряар ажаллахадаа, Вандан Бадмаевич залуушуулар хоёр жэл соо магистральна һабануудые бодхоогоо бшуу”.

Д.Ю.Цыбикжапов: “Минии Хурамхаанай аймагта ажаллаһадмни, хүн зоноо, газар уһаяа һайса мэдэхэ тула Вандан Бадмаевич намда горитойхон туһа хүргэдэг. Вандан Бадмаевич секретарьнуудай дунда ёһотой лидер ябаа”.

М.Ж.Шагдаров: “Вандан Бадмаевич манай Сэлэнгын аймагта нэрэтэй, солотой кадрнуудые ургуулаа. Тэдэнэй тоодо Социалист Ажалай Героинууд

Ж.Б.Ванкеев, П.Б.Жалсанова, Н.П.Тадвашкина, хоёр Ленинэй орденной кавалер Н.А.Мельников болонод”.

Л.Б.Раднаев.: “Вандан Бадмаевич манай Баргажан голлой эрхим хүнүүдэй нэгэниинь мүн. Түрэл нутагтаа Базаровай ажаллахадаа, нутагай ажабайдал һайжараа, шэг шарай эрид дээшээ үргэгдөө. Вандан Бадмаевич Вера Малановна хоёр эрхим гурбан хүбүүдые ургуулаа. Баир – юрист, Валерий – уласхоорондын журналист, Афганистан дайнда Улаан Одоной орденной кавалер, хариин табан хэлэ мэдэхэ байһан, одхон Борис-РАН-ай академик”.

В.Д.Цыренов: “Вандан Бадмаевич томодхогдоһон Хурамхаанай совхоздо директорээр ажаллахадаа, һайнаар ажалладаг хүнүүдые саг соонь мэдэжэ, урмашуулдаг һайн заншалтай һэн. Холо бодолтой, сэсэн ухаатай, шанга шадалтай, золголто һайтай бэлэй”.

В.Н.Башкеев: “Городой ажабайдал түргэн саг соо мэдэһэндэнь гайхагша һэм. Шэрүүн, хүшэр сагта Коммунист парти бодхоогоо”.

Баяр ёһололой түгэсхэлдэ Борис Ванданович олоороо ерэн хани нухэдтэнь баясхан хүргөөд, элүүр энхэ ябахыень хүсэбэ.

Дулма БАТОВОА,
Авторай фото-зурагууд.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ТҮСЭБ

2012 оной декабриин 24-29 хүрэтэр

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ М.М.ГЕРШЕВИЧЭЙ ДЭРГЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИЛГЫН ЗҮБЛӨӨН

Зүблэхэ зүйл:
1. Арадай Хуралай хороонуудай 2012 оной декабриин 17-һоо 21 хүрэтэр дүүргэһэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэд: хороонуудай түрүүлэгшэнэр)

24.12. 11.00 Арадай Хуралай бага танхим

2. Арадай Хуралай 2012 оной декабриин 17-һоо 21 хүрэтэр үнгэргэгдэһэн хэмжээ ябуулганууд тухай эмхидхэлэй таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ С.В.Кириллова)

3. Арадай Хуралай хиналтын документүүдые гүйсэдхэлгын байдал тухай эмхидхэлэй таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ С.В.Кириллова)

4. Буряад Республикын хуулинуудые федеральна хуули ёһонуудтай зохилдуулгын хойноһоо хиналта тухай (элидхэлшэ С.В.Кириллова)

5. Арадай Хуралай 2012 оной декабриин 24-һөө 29 хүрэтэр түсэблэһэн хэмжээ ябуулганууд тухай (элидхэлшэ С.В.Кириллова)

6. 2012 оной декабриин 17-һоо 21 хүрэтэр Хуули ёһоной управлениин дүүргэһэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэ А.И.Ускова)

7. 2012 оной декабриин 17-һоо 21 хүрэтэр Мэдээсэлэй-шэнжэлэлгын управлениин дүүргэһэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэ Э.Б.Намдакова)

8. Арадай Хуралай ажал ябуулга тухай республикын хэблэлнүүдтэ 2012 оной декабриин 17-һоо 21 хүрэтэр олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ толилогдоһон материалнуудай шэнжэлэл тухай тухай таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ С.Б.Хайдапова)

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУДАЙ ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Буряад Республикын Арадай Хуралай Регионууд хоорондын, үндэхтэнэй асуудалнуудай, залуушуулай политикин, ниитын болон шажан мүргэлэй нэгэдэлнүүдэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.Р.Булдаев)

Зүблэхэ зүйл:
2012 оной хорооной хүдэлмэрийн дүнгүүд тухай
26.12 15.00 каб.212

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДА

Буряад Республикын Арадай Хуралай Бюджетэй, налогуудай

болон финансын талаар хороон (түрүүлэгшэнь Ц.Д.Э.Доржиев)

Зүблэхэ зүйл:
"Россиин Федерациин субъектнүүдэй мэдэлдэ Россиин Федерациин хуули ёһонуудаар үгтэһэн зарим асуудалнуудые налогой талаар Буряад Республикада гуримшуулга" Буряад Республикын Хуули тухай
27.12 14.00 каб.235

Зүблэхэ зүйл:
"Буряад Республикада бюджетэй ажал ябуулга тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай
26.12 14.00 каб.235

Буряад Республикын Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдүн хүтэлбэрийн, хуули ёһоной болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.С.Скосырская)

Зүблэхэ зүйл:
"Буряад Республикын территориальна һунгуулийн комиссинууд тухай" Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай
24.12 14.00 каб.323

Буряад Республикын Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикин болон эд хэрэглэлгын дэлгүүрэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.А.Павлов)

Зүблэхэ зүйл:
"Буряад Республикын дэбисхэртэ

этилэй спирт, архиин болон спирт холисотой продукци үйлэдбэрилгы болон тэрэнэй эрьесые хуули ёһонуудаар гуримшуулгын зарим асуудалнууд тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай
25.12 10.00 каб.119

Зүблэхэ зүйл:
"Буряад Республикын дэбисхэртэ этилэй спирт, архиин болон спирт холисотой продукци үйлэдбэрилгы болон тэрэнэй эрьесые хуули ёһонуудаар гуримшуулга болон архиин зүйлнүүдые хэрэглэлгы хизарлалга тухай" Федеральна хуулийн 16-дахи статьяда хубилалта оруулха тухай" 164725-6-дахи дугаарай федеральна хуулийн түлэб тухай
26.12 10.00 каб.119

Буряад Республикын Арадай Хуралай Регионууд хоорондын, үндэхтэнэй асуудалнуудай, залуушуулай политикин, ниитын болон шажан мүргэлэй нэгэдэлнүүдэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.Р.Булдаев)

Зүблэхэ зүйл:
"Буряад Республикын Арадай Хуралай 2012 оной хүдэлмэрийн түсэб тухай" Буряад Республикын Арадай Хуралай тогтоолые гүйсэдхэлгэ тухай
25.12 14.00 каб.212

Зүблэхэ зүйл:
Буряад Республикын Арадай Хуралай 2012 оной хуули зохёолгын хүдэлмэрийн жэшээтэ программы гүйсэдхэлгэ тухай
26.12 10.00 каб.212

Зүблэхэ зүйл:
"Алас-Дурна зүг болон Забайкали" гэһэн парламентын эблэлэй хүдэлмэридэ Буряад Республикын Арадай Хуралай хабаадалга тухай
27.12 14.00 каб.212

Зүблэхэ зүйл:
2012 оной хорооной тоосоон тухай
28.12 10.00 каб.212

Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.Т.Стопичев)

Зүблэхэ зүйл:
Буряад Республикын Арадай Хуралай гушан хоёрдохи сессидэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнууд
24.12 10.00 каб.218

Буряад Республикын Арадай Хуралай Экономическа политикын, байгаалиин нөөснүүдые хэрэглэлгын болон оршон тойронхи хамгаалалгын талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.Г.Ирильдеев)

Зүблэхэ зүйл:
"Россиин Федерациин субъектнүүдэй мэдэлдэ Россиин Федерациин хуули ёһонуудаар үгтэһэн зарим асуудалнуудые налогой талаар гуримшуулга" Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" болон "Буряад Республикада технопаркнууд тухай" Буряад Республикын хуулийн түлэбүүд тухай
25.12 14.00 каб.211

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ – АППАРАДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ В.Б.ЭРДЫНЕЕВЭЙ ДЭРГЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИЛГЫН ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Зүблэхэ зүйл:
1. Буряад Республикын Арадай Хуралай 2012 оной декабриин 24-һөө 29 хүрэтэр түсэблэһэн хэмжээ ябуулганууд тухай
24.12 13.30 Арадай Хуралай бага танхим

2. Буряад Республикын Арадай Хуралай хиналтын документнүүдые гүйсэдхэлгын байдал тухай
3. Элдэб асуудалнууд

ЭРХЭТЭДЫЕ ХҮЛЕЭН АБАЛГА

А.С.Коренев – Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо
24.12 14.00 - 17.00 каб.118/326

Эльвира ДАМБАЕВА оршуулба.

УХИБҮҮДЫЕ ШЭНЭ ЖЭЛЭЭР МАУГЛИ АМАРШАЛХА

Буряад Республикын Гүрэнэй цирк Шэнэ жэлэй һайндэрые үгтуулан, Р. Киплингын "Книга джунглей" гэһэн ном үндэхлэн, "Маугли" гэжэ шэнэ онтохо найруулан табиба. Энэ онтохон соо хүнэй хүбүүн шонын хүрэг соо тэжээгдэнэ. Джунглиин зэрлиг ёһо гуримаар хүмүүжүүлэгдэһэн хүбүүхэние Балу баабгай хүсэтэй, Багира пантера шуран, Каа могой боро ухаанда нурган. Томо болоходоо, хүбүүхэн хүн бэээ бээлжэ, галай эди шэдитэ хүсөөр дайсадаа даража нурана. Маугли хэды шонын хүбүүн

болохоёо оролдобошье, хүн зандаа үлэнэ. Тиимэһээ эдиршүүлдэ хүнэй юртэмсэдэ зэрлиг зон ушардаг, гэбэшье хэзээдэшье хүн мүртөө үлэхэ аргатай гэжэ нургаал зааһан зүжэг Сагаан үбгэн болон Саһан хүүхэлдэй хоёр онтохоной һүүлээр үхибүүдтэ элдэб наада эмхидхэн,бэлэг барюулха юм.

АЮНА БАЗАРГУРУЕВАГАЙ АМЖАЛТА

Буряадай гүрэнэй оперо болон баледэй театрай солистка Аюна Базаргуруева уласхоорондын "Competizione dell'Opera" гэһэн конкурсын түгэсхэлдэ хабаадажа, гурбадахи һуури эзэлээд,

2500 евро мүнгэн шанда хүртэбэ. Энэ шан 2013 оной феввалиин 8-да Берлин хотодо барюулагдаха. Бэлигтэй дуушан Аюна Базаргуруева нэдондо үнгэргэгдэһэн энэл мүрьсөөндэ хабаадажа, 12 финалистуудай тоодо ороһон байха юм гэжэ һануулая.

ДУРАСХААЛАЙ, ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БОЛОН ЭДИРШҮҮЛЭЙ ГЭРЭЛ

Буряад Республикын Үндэхтэн номой санда "Дурасхаалай гэрэл", "Эб найрамдалай гэрэл", Эдир залуу хаһын гэрэл" гэһэн гурбан боти номуудай танилсуулга үнгэрөө. Түрүүшын боти соо Буряадай үндэхтэн соёлой хүгжэлтэдэ

хубитаяа оруулһан уран зохёолшод, уран зураашад, хүгжэмшэд болон артистнар тухай бэшэгдэнэ. Хоёрдохи боти Россиин антологи болон һуралсалай номуудта оруулагдаһан шүлэг, туужа, романуудһаа хэһэгүүд оруулагдаһанхай. Гурбадахи боти соо эдиршүүлэй уран зохёохы ажалнуудта зорюулагдана. Республикын хэблэлэй байшанда нара хараһан энэ хэблэлэй хүтэлбэрилэгшэ В.П. Доржиев, проектын автор Б.Ж. Тумунов, ахамад редактор М.Н. Балдано, бүридхэгшэ редактор Г.Т. Башкуев, консультант Е.А. Голубев гэгшэд ажалла нэгэдүүлээ.

Цырегма САМПИЛОВА.

Соёлой һонинууд

БҮГЭДЫЕ ҮРДИДЭГ БУРЯАД ХАТАН

Эршүүлхэе бүридэнэ коллектив хүтэлбэрлхэдэ, илангаяа эхэнэр хүндэ, хайшаа гээшэб? Бэлэн байгаагүй ёһотой... Тиибэшье дүнгүүдэрнэ сэгнэхэдэ, амжалтатгайгаар лэ ажалаа ябуулна. Хэн бэ гэхэдэ, мэдээжэ тамиршадые бэлдэнэ 10-дахи ДЮСШОР-ые толгойлогшо, СССР-эй уласхоорондын хэмжээнэй спортын мастер, хур харбалгаар Россиин габыята тренер **Н.Ц.БУМБОШКИНА**, Аглаг найхан Ага-Хангил нютаг тоонтотой буряад хатантай хөөрлэдөө үүсхэбэди.

- **Наталья Цыренжаповна, эдир тамиршадые хоридог 10-дахи ДЮСШОР республика дотороо түрүү зэргэдэ гээд мэдэнэбди. Иимэ үндэр сэгнэлтэ хургуулидатнай үгэхэдэ, ямар дүнгүүдтэй хараада абтааб?**

- Эдиршүүлэй бээ хорилгын талаар эрхим түрүү хургуули гээд, Буряадай Правительство 2004 онһоо үргэлжэ найман жэлэй турша соо тэмдэглэе. Тусхай шаншые барюулаа. Үндэрөөр сэгнэнэнэнэ ехэ урмашанабди. Теэдшье хэжэ байһан ажалдамнай омогорхомоор дүнгүүд бии! Олимпиин наадануудта хабаадагшадые бэлдээбди: Любовь Волосовамнай хүрэл медаль асараа (Любамнай үшөө үхибүүдые хорино, спортсменинструктор), Инна Степановашье амжалтатгайгаар хабаадаа. Эдэ хоёр манай хургуулиин шабинар мүн. Тиихэдэ бусадшье амжалтанууд байха. Олон шабинарнай Россиин суглуулагдамал командын гэшүүд болонхой. Гадна эрэмдэг бээтэй хүбүүднай угаа найнаар барилдана. 2009 ондо Тайбэй хотодо үнгэрһэн эрэмдэг бээтэйшүүлэй Олимпиин наадануудта манай шаби Григорий Кожевников түрүүлжэ гараа нэн. Үшөөшье олон амжалтануудые шабинарнай асарха аабза гээд этигэнэбди. Мүнөө хургуулидамнай бүхыдөө 500 гаран эдиршүүл бээе хорино. Тэдэн ургажа байнал даа.

- **Хэды хоригшод эдиршүүлтэй хүдэлнэ бэ?**

- Мүнөө дээрээ хургуулидамнай 25 тренер тоологдоно, тэдэнэй 16-ниинь сүлөөтэ барилдаагаар бээе хоридог үхибүүдтэй хүдэлдэг наа, бэшэнэ хур харбалга за-

ана.

Буряадтаа нэрэ солотой тамиршад бии, тэдэнэй тоодо Гэрэлма Эрдынеева (эрхим түрүү хур харбагша), Виктор Баймеев (Буряадта сүлөөтэ барилдаа нэргээн байгуулагша). Гадна залуу халаанһаа Бэлигто Бадмаевые, Евгений Гырыловые, Баир Батомункуевые, Виталий Чимитовые тэмдэглэмээр.

Манай коллектив эбтэй ээтэй. Залуушуулһаа бүридэнэ, тиибэшье тэдэнэе хургаха, дэмжэе ба дүмэхэ наһатайшье зон байха.

Баир Батомункуев угаа найнаар хорилго хэнэ, тэрэнэй дүн - эрэмдэг бээтэйшүүл амжалтатгайгаар барилдана. Байгша ондо Баир Бороевич Буряадай хуралсалай болон эрдэм ухаанай министрствын сонсохон грантда хүртөө. Энэ баһа туйлалта гээшэ ааб даа.

Эрэмдэг бээтэй, тулуур айлай гү, али үншэн хэнэе үхибүүдтэй хүдэлхэдэ бэлэн бэшэ. Тиибэшье залуушуулһаа оролдонол даа. Бэлигто Бадмаев Сэлэнгын зүүн эрьедэ ажаһуудаг «үйлсын» хүбүүдтэй тэсэмгэй найнаар ажалаа ябуулһаар.

Жэгтэй һонин жэшээнүүд бии. хур харбалгаар уласхоорондын хэмжээнэй мастер Виталий Чимитов бүри 14-тэйһөө манай хургуулиин хүбүүн болоһон. Эхэ эсэгэнэ эрэмдэг бээтэйнууд, Туланжада ажаһуудаг. Эхиндэ хургуулидамнай жэжэ-бужын ажал хэлсэдэг нааб даа. Юун миин бээе хэжэ ядан байхашниб, нураар харбажа нура гээд, би Виталида заагаа нэм. Тиимэхэ тэрэмнай номо годли гартаа баряад, бээе хоригшо эхилээ. Үндэр амжалтануудые туйлаа. Туланжаһаа ябага-

НАТАЛЬЯ БУМБОШКИНАГАЙ НАМТАР ӨӨРЫНЬ ХӨӨРӨӨГӨӨР:

- Хориин арбан нэгэн эсэгын сагаанууд угай Цэрэнжабай Жамьян-Дашын долоон үринэрэй нэгэн болоноб. Абамнай хада гэртээ харин ябанхай... Хандама Барадиевна эжимнай элүүр мэндэ, байгша ондо 90 наһаяа гүйсөө.

Эжэ аба хоёрнай спортдо шуналтай нэн. Тиимэхэ бидэшье баһаһаа бээе хоригшо эхилээбди. Физкультурымнай багша Михаил Сергеевич Архипов угаа бэрхэ, эдиршүүлые ехэ дэмжээ аабза. Ага-Хангилдаа хүдөөгэй ажал хэжэ үндыгөөбди. Үглөөһнөө үдэшэ болотор сүлөө забгүй байгаабди - хуралсал, гэрэй ажал, баскетбол болон волейбол, дуу хатар...

Өөрыгөө удаахан лэ бэдэрээб... Эхиндэе дуу хүгжэмшые шудалааб, баскетбол болон бусадшье спортдо бээе туршааб. Багшанарые бэлдэдэг училищи түгэхсэнби. Эхин мэргэжэлни - ясли-садай үхибүүдые хүмүүжүүлэгшэ. Теэд нэгэшье үдэр хүүгэдэй сэсэрлигтэ хүдэлөөгүйб.

Зүгөөр 1976 онһоо Улаан-Үдэдэ «Динамо» бүлгэмдэ бээе хур харбалгаар хоригшо эхилээд, номо годлиие 30 жэлэй туршада гарһаа табяагүйб. Д.Банзаровай нэрэмжэтэ багшын дээдэ хургуулида спортын факультетдэ хуралсалаа үргэлжүүлхэдэе, наһанайнгаа нүхэртэй ушаржа, айл бүлэ байгуулаабди. Мүнөө 3 басагадые үндылгөөд, 3 амтатайхан зээнэрээ харалсан хамһалсан байнабди.

ар ДЮСШОР руу ерэдэг наа, мүнөө суглуулжа, велосипед абажа унаа бэлэй. Үнгэрһэн жэл багшанарай колледж түгэхсөө. Өөртөө гэр баряа. Мүнөө БГУ-да нуража байна. Тиибэшье түрэлхи хургуулиа орхөөгүй, эдир халаантай хүдэлнэ, хур харбалга заана. Оролдонол даа. Теэд үлүү хамараа бү үргэнэй гээд, залуушуулда хүсэдэгби. Ургалтань зогшохо хо юм. Мүнөө үхибүүдэй психологи нулахан болонхой. Саашанхи хубинь яагаад эрьехэб - мэдэнэгүйбди. найниил хүсэхөө бэшэ...

- **Хоригшодой салин хэды бэ?**

- Таһалгаряагүйгөөр, саг соогоо салингаа абана. Теэд эхилжэ байһан мэргэжэлтэдэй салин ба-

гал даа. Тиимэхэ бэрхэ бэлигтэй тамиршад дээдэ хургуули түгэхсэнэй удаа хоригшо болохоёо балай хүсэнэгүй. Ехэ мүнгэ шууд абахаяа харуулшан гү, али ондоошье мэргэжэлтэн болоод ябашана. Яаба хээбэшье, хоригшоор хүдэлжэ, найн дүнгүүдые харуулбал, саашадаа салингын заатагүй нэмэгдэнэ гээд мэдүүлһүү.

- **Хүтэлбэрлжэ байгаа энэ хургуулиингаа байгуулагдаһан саһаа та хүдэлнэ бээт...**

- 10-дахи ДЮСШОР байгуулагдаһаар, эгсэ 20 жэлейн гээ ойн баярые ерэхэ жэлдэ тэмдэглэхээе байна.

1993 он... Гүрэн доторхи эрид эгсэ хубилалануудһаа

эхитэй орёо байдал тохёолдоод байгаа. Тиихэдэнэ тамиршадые бэлдэлгын эдиршүүлэй тусхай хургуули байгуулха тухай шиидхэбэри засаг зургаанай талаһаа Владимир Прокопьев зүрхэлэн абажа, Владислав Матвеевич болон Борис Будаевай эдэбхи үүсхэлые дэмжэнэ аабза. Тиигэжэ тамиршадай шэнэ халаание бэлдэлгын тусхай хургуули Улаан-Үдын Стеклозавод тосхоной үншэн үхибүүдэй интернадай дэргэдэ мүндэлһэн. Тус хургуулиин директор Василий Орноевич Гармаев өөрынгөө орлогшоор намай уриһан байгаа. Тиимэхэе тус хургуулиин байгуулагдаһан саһаа хүдэлнэб.

Байха байшангүй нилээд зобоһонбди. Тиибэшье Геннадий Архипович Айдаевай туһаламжаар, 2002 ондо Сэлэнгын Зүүн эрьедэ тусхай томо байшантай болообди. Тиихэдэе зунай турша соо хуушан гаражые нэльбэн шэнэлээд, мүнөөнэй хэбэр оруулаа хэмди.

- **Ажалдаа дуратай гүт?**

- Дуратай ааб даа!

- **Яагаад хуу үрдинэ гээшэбта? Ажал, гэр, зээнэр ...**

- Баһаһаа юумэ хэнгүй юрэ байгаагүйбди. Хүдөөгэй үхибүүдтэ хэбтэхэ саг хаанаһаа байха нэм. Тиихэдэ спортшые хүниие хүмүүжүүлнэ ха юм. Үрдингүй яахабиб?

- **Зээнэртнай спортоор бээе хоридог гү?**

- Ехэ зээ Баторнай Үндэһэтэнэй 1-дэхи лицей-интернадай эхин класса турана. Намдаал адли алишье тээ бээе туршаад үзэнэл даа. Хоёрдохи зээннай барилдаашан болохо аабза. Абань угаа дуратай тэрэндэе. Бага зээннай - басаган. Компьютерта угаа бэрхэ. Сүлөө сагтаа зээнэртэе басейндэ тавардагбди. Бээдэнэ ехэ найн байха. Үбэлдөө санаар холжордогбди, зундаа Байгалай эрьедэ амардагбди.

- **Ямар эдеэгээр гэртхи-нэе баярлуулнабта?**

-... Теэд нүхэрнишые угаа амтатайгаар эдеэ буйлуулдаг... Хурьгэмнайшье баһа.

- **Шэнэ жэлэй найндэртэ шэрээ бэлдэхэл аабзат, мэдээжэ. Хөөрэлдэхэ саг олоһондотнай баяраа мэдүүлээд, танда, мүн тантай гэр бүлэдэ амжалтануудые, элүүр энхые хүсэн үрээе!**

Сарюуна ЭРДЫНЕЕВА хөөрэлдэбэ.

НИИСЛЭЛ ХОТЫЕМНАЙ ШЭМЭГЛЭНЭН ОРДОН

Жэл бүри Улаан-Үдэмнай гоё найхан боложол байна. Шэнэ олон байшангуудай дунда эгээн найхан ордон Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсые шэмэглэбэ.

Холоһоо харахата арбан дахар энэ ордон дасан шэнги түхэлтэй, зүүн зүгэй архитектурын маягтай. "Бурятский деловой центр" гэнэн гаршаг алтамал үзэгүүдээр анхарал татана. Гантинг, гранит шулуунуудаар шэмэглэгдэнэ ордоной нюур талада буряад, ород арадуудай хани барисае гэршэлһэн хүшөө табигданхай. Зэд, хүрэл металаар шудхагдаһан хоёр баатарнууд морид дээрээ нуужа харагдана.

Энэ ордон Шэнэ жэлэй урдахана толлогдобо. Элдэб шэглэлэй хэрэгүүдые эрхилдэг компаниуудай офис-таһагууд эндэ хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Ордоной эгээн дээдэ дахарта люкс хэмжээнэй гостиница, тэрэнэй дорохи дахарта ресторан ерэхэ жэлдэ нээгдэхэ юм.

Энэ ордоние "Метрополь" бүлгэм бариһан байна. Николай НАМСАРАЕВ.

Радна-Нима БАЗАРОВАЙ фото-зурагууд.

Арадаймнай аша буянтай хайндэр

"БУРЯАДАЙ ТҮРҮҮ ХҮНҮҮД - 2012" БУЯНТАЙ,

"Буряад үнэн"
сонимнай
Булта зоной үндэр
нэрэл!
Буряад түрэл
арадаймнай
Буян, сэдхэл, нэшхэл!
Зуун жэлэйнгээ
ой тээшэ
Зурын дабшана
"Үнэмнай!"
Эрхим, түрүү зоноо
Элирүүлнэл түрэл
газетэмнай!

Гүн удхатай, дэмбэрэлтэй хайхан шүлэгэй үгэнүүдэй эдэлхэнэй удаа **"Буряад үнэн"** Хэблэлэй байшангай генеральна директор – ахамад редактор, Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ **Валерий Викторович Хартаев** Буряад драмын Гүрэнэй академическэ театрай шэмэглэгдэһэн тайзан дээрэ уригдажа, 16 жэл соо амжалта түгэсөөр үнгэргэгдэжэ байһан, зан-

шалта болоһон **"Буряадай түрүү хүнүүд"** гэхэн олондо мэдээжэ "Буряад үнэнэйнгөө" эрхим зоние элирүүлдэг конкурсын хайндэрөөр залаар дүүрэн сугларһан зоние хани халуунаар амаршалба, булганда хайн хайхание хүсэбэ.

ХҮН БОЛОХО БАГЬАА
Хэблэлэймнай байшангай дэргэдэхи **"Одон"** журналай үүсхэлээр апрель-сентябрь харануудта **"Түүхээ хамтааран түүрээ!"** ("Творим историю вместе") гэхэн конкурс БГУ-гай болон Буряадай багшанарай колледжын дэмжэлгээр эмхидхэгдэжэ, илаһан үхибүүд, хүүгэдэй сэсэрлигүүдэй хүмүүжүүлэгшэд, хүтэлбэрилэгшэд тайзан дээрэ энэ үдэшэ дээрэ дипломуудаар, бэлэг сэлэгүүдээр шагнагдаба. Улаан-Үдын 25-дахи хургуулийн **Оля Будуева** (багшань В.С.Данилова), 2-дохи хургуулийн **Виталина Буркова** (С.В.Хамнуева) гэгшэд "Шүлэг" номинацияар, тиихэдэ Улаан-Үдын 19-дэхи хургуулийн **Арюна Гармаева** (Л.Ш.Шарланова), Хурамжаанай Гааргын дунда хургуулийн **Таня Цыремпилова** гэгшэд "Уран найруулга" номинацияар илагшадтай тоодо ороһон байна. Тэрэшлэн Хэжэнгын дунда 1-дэхи хургуулийн **Алена Цыренжапова**, Улаан-Үдын 60-дахи хургуулийн **Елена Соболева** (Д.Бальжинимаева), 2-дохи хургуулийн **Намжилма Лхасаранова** (С.В.Хамнуева), 19-дэхи хургуулийн Ирина Григорьева (Л.Ш.Шарланова) гэгшэд, мүн **"Строитель"** гэхэн 91-дэхи хүүгэдэй сэсэрлиг "Зураг" гэхэн номинацида, тиихэдэ Улаан-Үдын **"Дельфинчик"** хургуулисэсэрлигэй 11-дэхи ахалагша бүлэгэйхид «Фото-зураг, фото-коллаж» гэхэн номинацида илаба. Харин "Плакат" номинацияар Улаан-Үдын **"Золотая рыбка"** гэхэн 143-дахи хүүгэдэй сэсэрлигэйхид (багша Д.Я.Шагдурова) шалгарһан байна. Тайзан дээрэ хүүгэдэй, багшанарта, хүмүүжүүлэгшэдтэ гарай бэлэгүүдэ **"Одон"** журналай редактор, Россиин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ **Т.В.Самбялова** баярай оршон байдалда барюулба. Бэлэг болгон "Тэнгэрийн моритон басагадай хатары" олондо мэдээжэ **"Наран"** ансамбль (Буряадай 1-дэхи үндэһэн лицей-интернат) бэрхээр гүйсэдхөө.

зорюулагдаһан Яруунын аймагай Маарагтада "Уянгын сэсэрлигтэ" баярай оршондо нээгдэһэн хүшөө-шулуун, Буряад драмын академическэ театрта залаар дүүрэн зоний хабаадалгатай дурасхалай дулаахан хүгжэм дуута, литературна үдэшэ байгша оной декабриин 5-да, 7-до үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдөө гэжэ энэ хайндэрые хүтэлбэрилэгшэд – урин дулаан-үгэтэй журналист **Дашаан-Доржо Болотов**, республикын габьяата артистка **Надежда Мунконова** тэмдэглээд, Уран зохиолшодой холбооной түрүүлэгшэ, республикын арадай поэт **М.Р.Чойбоновто** үгэ үгэһэн байна. Эхилхэнээ эбтэйхэн, ажаллахаһаа амжалттай хүтэлбэрилхэ байхыень үрээлэй дээжэ хүргэһэн **Матвей Рабданович** нэн түрүүн гоё шэмэглэлтэ саб сагаан алда хадаг гарай бэлэг зурагтайгаар "Үнэнэймнай" даргада барюулба, "Хори хатан" гэхэн хайхан хүшөө Маарагтада ерэхэ жэл нээхэ, бодхохо тухай эндэ сугларагшадые, хори, хэжэнгынхидые, яруунынхидые уряалба. Тиин уг унгяа үргэһэн, арадтаа ехэ аша габьяатай байһан хатад, дангинанарай, бэшхэ бэлигтэй, зохёохы абыастай эхэнэр зоной хүр хүлдые, хии мориинь, алдар нэрыень мүнхэлхэ тухай Буряадай арадай поэт тэмдэглэбэ. Цырендулма Цыреновнагаймнай зохёоһон суута «Холын харгыдаа» дууень (хүгж. Б.Цырендашиевай) Россиин габьяата артистка **Светлана Бунеева** уянгатуулаа.

габьяата хүдэлмэрилэгшэд – республикын арадай уран зохиолшо, анхан Хэблэлэймнай байшангай генеральна директор – ахамад редактор байһан **А.Л.Ангархаевай**, "Үнэнэймнай" редактор байһан, республикын арадай поэт **Г.Х.Дашеева-Базаржапова** гэгшэдэй оруулһан хубита ехэ гэжэ тэмдэглэхээр. "Тиимэхээ энэ конкурсдо илаһан лауреадуудай үндэр нэрэ, дипломууд зарим конкуршоо үлүү дээрэ байха" гэхэн үндэр сэгнэлтэ Галина Хандуевна энэ үдэшэ дээрэ үгэнэ һэн.

Арадтаа аша габьяатай зоной хайндэртэ хабаадагшадые, лауреадуудые халуунаар амаршалһан Буряад Республикын Толгойлогшын Захиргаанай хүтэлбэрилэгшэ **П.Л.Носков**, республикын соёлой министр **Т.Г.Цыбиков** **"Сагаан үбгэн - 2012"** гэхэн номинацияар илагшадта дипломуудые, хүхэ номин хадгауудые эндэ сугларагшадтай халуун альга ташалган доро барюулба, саашадаа энэ конкурс Правительствын Захиргаанай харгалзалга, дэмжэлгэ доро эмхидхэгдэхэ гэжэ хэлэбэ, нэрвемэ альга ташалгаар угтагдаба.

"Сагаан үбгэн-2012" гэхэн конкурсын илагшад хэд бэ гэхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеранууд – **М.М.Ильионов**, Богдан Хмельницкийн, Александр Невскийн орденто (авторынь **О.Петунова**, **Т.Абидуева**), тиихэдэ **Н.Н.Норбоев** – МВД-гэй полковник, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветеран, Улаан Одоной, Ленинэй, Сталинай, Ажалай Улаан Тугай, Хани Барисаанай, Хүндэлэлэй Тэмдэгэй орденто (авторынь **Б.Д.Орбодоева**), тэрэшлэн **Н.Б.Галданов** – журналистикын ветеран, олон номой автор, шатаршан, олон мұрысөөнэй илагша (авторынь **Б-М.Ж.Жигжитов**), **Б-М.Д.Гончиков** - Мухар-Шэбэрэй үндэһэн соёлой түбэй хүтэлбэрилэгшэ, поэт, драматург, режиссёр, республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ (авторынь **Я.С.Цыбикова**).

**ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ,
НЮДЭНЭЙ ХУЖАР,
СЭДЬХЭЛЭЙ БАЯР**

болоһон "Буряадай түрүү хүнүүд -2012" гэхэн арадай хайндэр – юрын зоний, хүдөө бэшгээдэй, корреспондентүүдэй эльгээһэн ажалай, дайнай ветеранууд, олон геройнууд тухай бэшгүүдэй үндэһөөр тусхай комисси эрхимүүдые элирүүлдэг хайхан үдэшэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэгдэбэ. Энэ конкурсые бии болгоһон Россиин соёлой

**АРАДАЙ ПОЭДЭЙ
НЭРЭ МҮНХЭ**

Буряад ороноо, түрэл Яруунагай холуур суурхуулһан республикын арадай поэт, мэдээжэ журналист, Журналистнуудай Я.Гашегай нэрэмжэтэ республиканска шангай лауреат, Россиин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, Хүндэлэлэй орденто, "Буряад үнэнөө", "Морин хуур" журналаа олондо хүргэһэн габьяатай, олон журналистые хүмүүжүүлһэн алдар солотой эгэшэ нүхэрэймнай, публицист, оршуулагша **Цырендулма Цыреновна Дондогойн** 80 жэлэй ойдо

В.В.Хартаев

Т.В.Самбялова Г.Х.Дашеевада хадаг барюулна

Л.Б.Цыренжапова, Т.Г.Цыбиков, Э.Е.Дамбаева

М.М.Ильионов

Л.В.Балданова

"Наран" ансамбль хатарна

арбан зургаадахияа үнгэргэгдэбэ

БАЯН СЭДЬХЭЛТЭЙ, АЖАЛША АЛДАРТАЙ

С.Р.Ринчинов – СССР-эй, РСФСР-эй, РБ-гэй Уран зураашадай холбооной гэшүүн, Россиин арадай уран зурааша, республикын Гүрэнэй шангай лауреат, Россиин Уран зурагай Академин гэшүүн-корреспондент (авторынь **К.П.Бадмаев**), **В.Д.Пантаев** – композитор, Россиин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ (авторынь **Б.Д.Орбодоева**). Арадтаа габьяа солотой героинуудта- “Сагаан үбгэдтэ” республикын арадай артист Н.Мунхзул алдар суута “Я люблю тебя, жизнь” гэнэн дуу хүр жабхалантайгаар зорюулба.

“Гуа сэсэн хатан-2012” гэнэн номинацияар илагшад-лауреадууд гэхэдэ, **Д.Е.Болдонова** – РФ-гэй болон РБ-гэй габьяата багша, Ажалай Улаан Тугай орденото, Хориин хүндэтэ эрхэтэн (авторынь **К.Гармаева**), **Ю.Д.Жалсанова** – “Педагогическая элита Бурятии” конкурсын лауреат, “Учитель года-2010” конкурсын финалист, Яруунын аймагай Эгэтын-Адагай дунда хургуулийн директорэй орлогшо (авторынь **Д.Очирова**), **Л.В.Балданова** – оперно театрай прима-балерина, республикын габьяата артистка (авторынь Н.Т.Ленхобоева-Артугаева), **Г.А.Балюева** – “Сахилгаан” бөө шажанай түбэй (Ардайн-Адаг) гэшүүн, медицинын ажалай ветеран, астролог, “Худайн гол” ансамблиин гэшүүн, спортсмен-ветеран (авторынь **Н.Цыденова**), **Л.Б.Цыренжапова** – Буряадай 1-дэхи үндэһэн лицей-интернадай директорэй орлогшо, залуу багшанарай хурган хүмүүжүүлэгшэ (авторынь Э.Е.Дамбаева). Соёл, искусствын зоние, “Гуа сэсэн хатадые” соёлой министр амаршалаа. “Алтарганын”, “Мүнгэн сэргэ” конкурсын лауреат **Галина Тудинова** “Дээжэ” арадай дуугаа таталуулба. Республикын Эдир журна-листнуудай лигын түрүүлэгшэ **Л.Б.Доржиева** амаршалгын үгэнүүдые хэлэжэ, “Буряадай түрүү хүнүүд” гэнэн 3 боти номоо хамтын хүсөөр хэблэн гаргая гэжэ уряалаа.

“Баатар мэргэн-2012” гэнэн номинацияар лауреадууд болоо гэбэл, **М.Б.Хубриков** – “Ургы” гэнэн хүүгэдэй дуу, хатарай ансамбль, хүгжэмтэ инструментүүдэй хүүгэдэй оркестр байгуулагша, үхибүүдэй дуунуудай 4 номой автор, багша (автор **Ц.Сампилова**), **Буда Цыденов** – Дээдэ-Онгостойн Дуйнхор дасанай шэрээтэ, Цам нэргээхэ хэрэгэй эдэбхитэн (автор **Ц.Цыденова**), **Т.Г.Тучинов** – хур харбалгаар Паралимпийн нааданай хоёр дахин чемпион (автор **Ц.Цыриторон**). Поэт Цыденжаб Цыриторон буряад хэлэн тухай найхан шүлэгөө эндэ зорюулһан байна. Монгол хатар, монгол дуу Багшанарай колледжын хатарай ансамбль, мүн “Алтарганын” Гран-при шанда хүртэгшэ Алдар Дашиев гүйсэдхэбэ. Дипломуудые “Үнэнэй” редактор, Россиин соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ **Т.В.Самбялова**, ВАРК-ын гүйсэдхэхы директор **Б.Б.Санданов** лауреадуудта барюулаа.

“Аламжа Мэргэн Арюун Гоохон хоёр – 2012” гэнэн номинацияар илаһан лауреадууд гэхэдэ, БАМ-ай барилгашад – **Савелий Николаевич, Светлана Константиновна Павловтан**: БАМ, уг тухай ном бэшэһэн “Уржал”, Тоонто” ансамбльнуудта үнинэй дууладаг габьяатай (авторынь **Д.Баймеева**), мүн **Владимир Бальжинимавич, Людмила Лугдуевна Бальжинимавтан**: Владимир – Россиин габьяата барилгашан, БАМ-да А.Бондариин “алтан звеногой” бригадын гэшүүн, Людмилань – медицинын ажалшан, мүнөө олзын хэрэг эрхилэгшэд (автор **Т.Р.Будаева**). Тиэхэдэ **Виталий Сосорович, Янжима Цыдендамбаевна Ивахиновтан** – Янжима нүхэрын – РФ-гэй габьяата багша (автор **Ц.Бадмацыренова**). Суутай, арадтаа аша габьяатай бүлэнүүдтэ “Байгал” театрай дуушан, республикын габьяата артистка Цыпилма Аюшеева “Эжы тухай дуу” хангюурдаба, “Захья” тухай найхан дуу Россиин габьяата

артистка Светлана Бунева зорюулба.

“Аласай холбоон – 2012” гэнэн номинацияар лауреадууд хэд бэ гэхэдэ, **Ж.Б.Ильина** – Үндэһэн номой сангай директор, республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ (автор **С.Тарнуева**), **О.Б.Банзарон** – “Талантливая молодежь – 2009” гэнэн Гүрэнэй шангай лауреат, “Бадма Сэсэг”, “Лотос” ансамбльнуудай уран найханай хүтэлбэрилэгшэ (автор **П.Ц.Эрдынеева**). Лауреадуудта уянгата найхан дуунуудаа шэхэнэй шэмэг болгон, республикын габьяата артист **Эрдэни Батсух**, арадай артист **Андрей Чимитдоржиев**, “Дэнээ” бүлэгэй бэлигтэй артистнууд **Сэсэгма Дондокова, Цыден-Еши Бимбаев** гэгшэд ехэ гоёор дуулажа, “Лотос”, “Наран” ансамбльнууд хатаржа, сэдхэлэй баяр досоомнай түрүүлбэ.

Түгэсхэлэй үгэнүүдые хэлэжэ, Шэнэ жэлэй хани халуун амаршалга “Үнэн” Хэблэлэй байшангай дарга **В.В.Хартаев** бултанда хүргэһэнэйнь удаа “Буряад” гэнэн хүнэй сэдхэлэй хүбшэргэе дайрадаг дуунай үедэ (**Ц.Е.Бимбаев** гүйсэдхөө) «үнэнэйхид» тайзан дээрэ булта гаража, халуун альга ташалгаар угтагдаба, түрэл арадтаяа нягта холбоотой байһанаа гэршэлбэ. “...Таанартаяа уулзан байхада, гоёхон байна даа” гэжэ хайндэрэймнай эхиндэ дуулаһан республикын арадай артист **Гүнзэн-Норбо Гунзынов** түрүүнһээ хайндэрэй байдал тогтообо. **“Буряадай түрүү хүнүүд” гэнэн 3 боти ном хэблэлдэ булта хабаадайл гэжэ уншагшадтаа уряалха зуураа Шэнэ жэлээр, шэнэ баяраар, шэнэ зол жаргалаар гэжэ бултанаа үнгэн зүрхэнһөө арадтаяа нягта холбоотой анда нүхэдһөө амаршалга хүргэе!**

Бэлигма ОРБОДОЕВА.

Зурагууд дээрэ: хайндэрэй үедэ. Радна-Нима **БАЗАРОВАИ** фото.

М.Р.Чойбонов В.В.Хартаевта бэлэг, алда хадаг барюулаа

Б.Д.Халзанов, Д.Ж.Балданов гэгшэд М.Б.Хубриковые амаршална

Н.Н.Норбоев хүбүүнтээ

Г.А.Балюева (Ордын-Адаг) бэлэг барюулба

Багшанарай колледжын хатарай ансамбль Солонгос хатар харуулна

АЛЛА НЮТАГТАА АРГАГҮЙ ХҮНДЭТЭЙ

Хүндэтэ манай үеын нүхэр Евдокия Гомбоевна!

Сансарын хүрдэн эрьелдэнхэн-дэл, хүнэй наһан эрьелтэгүй урагшаа дабшанал! Сагай ябаса түргэн даа. Мэнэл һая залууханууд, сэбэрхэнүүд ябаһан манай үе ойлгоошьегүй байгараа, хуу барандаа дала гаража, һая наһандаа дүтэлшэбэлди. Гайхалтай!

Эгээл дүтөөр һанагдана, Эгээл бүхөөр хадуугдаха Эгээл сэлмэг нэгэл үдэр Эльгэ зүрхымнай эзэлдэг юм.

Эдэ мүнүүд түрэн үдэр тухай хэлгэдэнэл даа.

Манай үеын нүхэр Дуся, шимнайшые эхэ, эсэгын буянгаар алтан дэлхэйдэ түрэжэ, нэгэ рабжуун наһа гаталаад, 75 наһанайнгаа дабаанда хүрэжэ ерэбэлши. Баян түүхэтэй нютагтаа эрбээхэй бага наһаяа үнгэргөөд, арбан класс дүүргэжэ, институтта нурахаяа Улаан-Үдэ зорёо бэлэйлши.

Үнгэрһэн зуун жэлэй 60-аад оной эхээр шимнай Багшанарай дээдын нургуули эрхимээр дүүргээд, ород хэлэ, литературынын багшаар суранзан шэнгээр татадаг Алла нютагтаа эльгээгдэжэ, тэрэ гэнэнһээ хойшо таһалгараагүй дүшөөд жэлдэ эсэшэ сусаашагүй нэгэл нургуулидаа хүдэлжэ, наһанайнгаа амаралтада гараа һэнши. Шиниимнай үнэн сэхэ ажалые гүрэн үндэрөөр сэгнэжэ, олон

тоото шагналуудаар тэмдэглэжэ, нэрэ зэргэнүүдтэ хүртөөгөө.

Наһанайнгаа улыгам залууда нютагтайнгаа эрхим хүбүүдэй нэгэн Майоров Цэдэп Цыреновичтэ хадамда гаража, үхибүүдээр олон болоо һэнта. Цэдэп Цыренович һаял Ленинградтахи Герценэй нэрэмжэтэ багшын дээдэ нургуули дүүргээд, нютагтаа ерэжэ, Аллынгаа дунда нургуулида химиин багшаар ажаллажа эхилээ һэн. Эгээл энэ үедэ та хоёроймнай инаг ду-

ран бидэнэрэй нюдэн доро һалбараа, сэсэглээ һэн даа. Цэдэп Цыренович уян нугархай бээтэй, бэрхээр хатардаг, сэбэр шарайтай хүбүүн юм һэн. Хоюулан нютагтайнгаа клубай тайзан дээрэ нэгэтэ бэшэ хатардаг, дууладаг һэнта. Уран гоёор, уянгата хоолойгоороо дуулаһан дуунуудтай зүрхэ сэдхэхэдэмнай мүнөөшые болотор үлөөл даа.

Тэрэ үеэр нургуулиимнай директорээр Дандаров Абида Аюшеевич хүдэлхээ ерээ бэлэй. Манай урда шанга эрилтэ табидог байгашые һаань, үнэхөөрөөл, энэрхы сэдхэхэтэй, хүн бүхэндэ туһалхые, хүн бүхэниие нургахые оролдодог хүтэлбэрлэгшэмнай байһан даа. Түргэн гүйдэлтэй, шүүмжэлэлтэй, ухаан бодолтой энэ директорые нютагтаймнай зон, хамта хүдэлһэн багшанарын мүнөөшые болотор дурсажа, сэгнэжэ, хүндэлжэ ябадаг лэ!

Цэдэп Цыренович багшалһаа гадуур нургуулиингаа партийна эмхиин секретаряар удаан саг соо хүдэлһэн, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабалдалсадаг, хүл хүнгэн, улыгам ухаатай, хододоо урагшаа һанаатай дээрэһээ директорэйнгээ баруун гарын боложо, бэлэн бэшэ ажалай асуудалуудые дары түргэн шийдхэлсэдэг байһан юм.

Аглаг зүрхымнай хүлгөөн байдаг Алла нютагтаа бата бүдүүн айлайхи боложо, табан үринэрые гарын ган-

загада, хүлын дүрөөдэ хүргөөлта. Уг алдуурхагүй гэжэ зүб лэ даа. Эхэ эсэгээ һажажа, үхибүүдынь, аша зээнэрын дуунда, хатарта, Дэрээнэйнгээ арадай театртаа баһал дура-тайнууд юм.

Эхэнэр хүнэй шадабариһаа гэр бүлын жаргал, амгалан байдал дулдыдадаг гэшэ ааб даа. Эльгэ нимгэнтэй эхэ, һайхан сэдхэхэлтэй хүгшэн эжын жаргал үхибүүдэйнгээ, аша зээнэрэйнгээ дүхэриг соо үнгэрнэл даа. Хүнэй наһанда элдэб ушарнууд болонол даа: жаргалшые, жабаршые... Үхибүүдшн, үетэн нүхэдшн шамайгаа ехэтэ хүндэлдэг, үйдхар гашуудалышн тараалсадаг гэжэ мэдэнэбди. Ажабайдалай хүнгэн бэшэ зам гаталжа, эрэлхэг зориггоо хурсадхажа, гүн ухаагаа мүлжэ һууһаншн һайхан даа. Шамдаа доро дохинобди, шамая аргагүй хүндэлнэбди.

Евдокия Гомбоевна! Наһанайнгаа дабаанай үндэртэ хүрэжэ ерээд байхадашни, үетэн нүхэдшн иигэжэ үреэнэ: Юртэмсын гурбан зөөлэнөөр үхибүүдтэ үргүүлжэ, энхэ мүнхэ дэлхэй дээрэ амгалан тайбан ажаһуугыш даа! Хүгшэрхэ наһан хүнгэн, үтэлхэ наһан үргэмжэтэй байг лэ!

Үелжэ ябаһан нүхэдэй зүгһөө Елизавета Митаповна, Елизавета Сынгеевна, Анна Цыдыповна, Дарима Жимбиевна найруулба.

Улаан-Үдэ хото, декабрь, 2012 он.

ЭХЭ МЭТЭ БИДЭНЭЭ УГТАДАГ

Хүндэтэ манай дүү басаган, эгэшэ Раиса Цыдыповна Чойропова!

Үнгэтэ һайхан дэлхэй дээрэ 70 жэлэй саада тээ эхэ, эсэгэдэ баяр жаргал асаржа, хоёрдохи үринь боложо түрэнһэн намтартайш. Эгээл түлэг дайн сэргэ соогуур һэн даа. Шамайгаа булта оролдолго гаргажа ехэ болголсоһон эхэ эсэгын хажуугаар харгы замыеш залалсаһан эгэшэ, аханаршн 70 наһанайшн ойгоор үнэн зүрхэнһөө хани халуунаар амаршалнабди! Эхэ, эсэгэманай табан үринэрөө хүнһөө дутуу бэшээр үндэлгыжэ, юугээршые дутаангүй, гарыемнай ганзагада, хүлымнай дүрөөдэ хүргөөл даа. Бидэнэр, табан үринь, үлдэхэ дарахые үзөөгүйшые һаа, ажабайдалай бэлэн бэшэ табсан-

гуудые дабажа гараалди. Шимнай баһаһаа эрмэлзэл зоригтой байһан хадаа өөрынгөө урдаа табиган түсэбүүдые бэлүүлжэ шадаалши. Он жэлнүүд һубарин үнгэрөө. Агын багшанарай училищи дүүргээд, һүүлээрн дээдын мэргэжэлтэй багша боложо, нютагтаа эды олон жэлнүүд соо наһанай амаралтада гаратараа, яһалашые хүдэлгээдөөл даа.

Шабинарайнгаа хүн талыень алишые тээһэнь үзэн, зүб мөрөөрн хүгжөөхэ гэнэн эрмэлзэлтэй байһанши. Шамайемнай нургуулиин дирекци, аймагай гэгээрлэй таһаг, Эрдэм ухаанай министрство, бусадшые эмхи зургаанууд олон тоото Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаал даа.

Наһатайшаг боложо, Раяманай дангина һайхан басага

түрэнһэнши. Энэшни юугээр сэнтэйб!

Буурашагүй буряад арадайнгаа заншалаар басагаһаа хүмүүжүүлжэ, үридөө дээдын

мэргэжэл олгуулааш, удаан аспирантурада нургажа байнальши. Энэшни юугээршые сэгнэшгүй габьяа гэшэл! Үтэлхэ үездэхэдөө, басаган даа, хүрьгэн хүбүүндээ, зээнэртээ найдахалши, эдэнэршн наһанайшн гол тулга, заабаришан болохол.

Үтэлхэ далай гэжэ дэмы хэлгэдээгүйл даа. Шимнай юрэ харилсаа хөөрөлдөөгөөрөөшые эхэ мэтэ эгэшээ, аба мэтэ аханараа сэдхэхэлыень дулаасуулан жэгнэдэгши. һайн үгэ, һайн хандаса гэшэ хүндэ хэды хэрэгтэйб даа.

Эхэ, эсэгынгээ ажаһууһан арюухан Алла һууриндань гал гуламтыень һэргээжэ, заншалыень алдангүй, холоһоо, хотоһоо ерэн аха дүүнэрээ, ураг таригуудаа, уг гарбалаа угтажа байһаншн һайхан.

Бидэшни нютагтаа ерэхэдээ, эхэ, эсэгэдээ ерэн мэтэ, нютагтайнгаа сэбэр агаараар амилжа, бурха тэргэдтэ мүргэжэ, шэнэ тамираа абажа, зүрхэ сэдхэхэлэ ханажа, номгоруулжа ябаналди.

Һайнши даа, эгэшэмнай, дүү басаганнай, бидэнэ эхэ мэтэ угтажа, халуухан эдэгээрээ хүндэлжэ, зохид зугаагаараа зүрхэ сэдхэхэлыемнай амаруулжа байһандашн доро дохинобди!

Сагай түргэн гүйдэл соо торонгүй, урагшаа дабшажа, хүл хүнгэн, ажана тэнюун, үлзы һайхан нютагтаа ажаһуугыш даа.

Сансарын хүрдэ эрьюулжэ, сэбэр һайхан ябахашн болтогой!

Эгэшэ, аханаршни, хүрьгэд, бэрээдүүд, үхибүүд.

Танилсагты, шэнэ нэрэ: Дугаржан Раднаев

ШҮТЭНЭБ

Аглагхан Яруунымни аха заха Алтан Үндэр, Балшар наһанһаа шүтэжэ ябаһан Баярта баабай, Маһаран һуугша

Мархаасаан, Хүхэрэн манан соо харагдагша холбоо Халзан үндэрнүүд, Хуһан толгой, Хуһата, Сооболхо хатан эжынэр,

Баян Хаан, Дархита, Шулуута, Буурал баабайнар Буян хэшгээ дэлгээн угтадаг, заяа хүсэн

замдашн үдэшэдэг Булган тала! Элинсэг угаймни эльгэлэн шүтэн хада ууланууд,

Ами нэгэн ябанаб таанадтаһаа. Хүлөө шоройдожо, хуйһэндэтнай тэнжээд,

Хүлһөө дуһаажэ, байгаалидатнай сэнгээд, Булаг аршаанһаатнай хүртэжэ, байгаалиин хүсэ нэмэнэб.

Үбгэд хүгшэдэйнгөө үреэлээр үнэн харгы олоноб. Шэнэ үдэрэй мүнделхэдэ, үглөөнэй нара угтанаб.

Үүлэнһээ сүлөөрһэн тэнгэридээ үхибүүндэл һөөргөө дурланаб.

Элдин талынгаа норууда эрьен бусан сэнгэнэб. Нэргэнһэн дайдынгаа уужам энгэрдэ нэнгэнэб. Уйдаһан зүрхээ хүлгөөн, уянгата аялгаа татанаб!

ЖАРГАЛ ДАА...

Сэлгээхэн Бурядаимни талада Сэсэгүүд һалбараад, һайхан даа. Сэсэнхэн нүхэдэйнгөө дундахана Сэнгэжэл ябахамни - жаргал даа, Сэнгэжэл ябахамни - жаргал даа...

Бууралхан Бурядаимни талада Булжамуур жэргээд, һайхан даа. Буянтайхан нүхэдэйнгөө дундахана Баясан ябахамни - жаргал даа, Баясан ябахамни - жаргал даа...

Уужамхан Бурядаимни талада Ургы һалбараад, һайхан даа. Унаган нүхэдэйнгөө дундахана Уяран ябахамни - жаргал даа.

Уяран ябахамни - жаргал даа...

Хүхэрэгшэ Бурядаимни ой тайгаар Хүхы донгодоод, һайхан даа. Хүндэтэ нүхэдэйнгөө дундахана Хүхижэл ябахамни- жаргал даа. Хүхижэл ябахамни- жаргал даа...

ХҮСЭЛ

Үргэнхэн Бурядаимни огторгойгоор Үүлэд хайшаа нүүнэб даа? Үдэшэн хойноһоонь шэртэжэ, Үлэнэлби таладаа гансааран.

Үдэтэл жэгүүртэ шубууниинь һаа, Үүлэн дээгүүр элихэл һэм, Уран зурааша шэдитэн һаа, Угалзатуулан тэдэниие зурахал һэм.

Элин, элин ниидэжэ, Эжэл гансадаа зорихол һэм. Инаг дураһаа золгожо, Элдин нютагтаа жаргахал һэм.

Четверг, 3
ПЕРВЫЙ КАНАЛ
06.40, 07.10 Х/Ф «МАЛЫШ-КАРАТИСТ-2»
07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
08.55 Х/Ф «ПРИНЦЕССА НА БОБАХ»
11.15 М/Ф «ЛЕДНИКОВЫЙ ПЕРИОД»: «ГЛОБАЛЬНОЕ ПОТЕПЛЕНИЕ»

12.15, 20.40 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
13.20 ПРАЗДНИЧНЫЙ КОНЦЕРТ
14.35 М/Ф «МАША И МЕДВЕДЬ»
15.10 Х/Ф «ОПЕРАЦИЯ «Ы» И ДРУГИЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ШУРИКА»

TNT
07.00 М/С «ВОЛШЕБНАЯ СТРАНА ЧУДЕС»
07.25 Х/Ф «КАЛОШИ СЧАСТЬЯ»
09.00 Т/С «МЕЖДУ НАМИ»

11.15 «ТОРГО-ШОУ» КОНЦЕРТ (12+)
13.20 «ЛХАСА» (12+)
14.00 Х/Ф «КОРОЛЬ ВОЗДУХА: ЛИГА ЧЕМПИОНОВ»
15.50 Х/Ф «ЦВЕТЫ ДЛЯ СНЕЖНОЙ КОРОЛЕВЫ»

НТВ
Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
«ЕДА БЕЗ ПРАВИЛ» (0+)

Пятница, 4
ПЕРВЫЙ КАНАЛ
07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «МАЛЫШ-КАРАТИСТ-3»
09.35 Х/Ф «МОЯ МАМА - НЕВЕСТА»
11.15 М/Ф «ЛЕДНИКОВЫЙ ПЕРИОД-3»: «ЭРА ДИНОЗАВРОВ»

15.10 Х/Ф «ДЕД МОРОЗ ВСЕГДА ЗВОНИТ... ТРИЖДЫ»
18.55 Х/Ф «ЛЮБВИ ЦЕЛИТЕЛЬНАЯ СИЛА»
21.20 Х/Ф «ВАРЕНЬКА. НАПЕРЕКОР СУДЬБЕ»

TNT
07.00 М/С «ВОЛШЕБНАЯ СТРАНА ЧУДЕС»
07.25 Х/Ф «ЧИППОЛИНО»
09.00, 12.25 Т/С «МЕЖДУ НАМИ»

08.50, 12.10, 16.00 «МУР» (6+)
09.00 Х/Ф «МЭРИ ПОППИНС, ДО СВИДАНИЯ!»
21.00 «ЗЕЛЕНЫЙ ОГУРЕЦ»

НТВ
Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
«ЕДА БЕЗ ПРАВИЛ» (0+)

Суббота, 5
ПЕРВЫЙ КАНАЛ
07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «ЛЕТУЧАЯ МЫШЬ»
08.35 «ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!»

«РОССИЯ 1»
07.15 Х/Ф «ОПАСНО ДЛЯ ЖИЗНИ»
09.00 «СУББОТНИК»
09.40, 12.15 Т/С «ВЫСШИЙ ПИЛОТАЖ»

TNT
07.00 М/С «ВОЛШЕБНАЯ СТРАНА ЧУДЕС»
07.25 М/Ф «ЛЪВЕНОК СИМБА В НЬЮ-ЙОРКЕ»
09.00 Т/С «МЕЖДУ НАМИ»

09.00 Х/Ф «СКАЗКА О ПОТЕРЯННОМ ВРЕМЕНИ»
21.00 «ЗЕЛЕНЫЙ ОГУРЕЦ» ПОЗНАВАТЕЛЬНАЯ ПРОГРАММА (12+)

НТВ
Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
11.00, 14.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»

Воскресенье, 6

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00 НОВОСТИ
07.10 Х/Ф «ЛЕТУЧАЯ МЫШЬ»
08.40 «АРМЕЙСКИЙ МАГАЗИН» (16+)

«РОССИЯ 1»

13.25 «РОЖДЕСТВЕНСКАЯ «ПЕСЕНКА ГОДА»
14.50 М/Ф «МАША И МЕДВЕДЬ»
15.10 Х/Ф «ОДНАЖДЫ В НОВЫЙ ГОД»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 М/Ф «ЕРАЛАШ»

ТНТ

07.30 М/С «ВОЛШЕБНАЯ СТРАНА ЧУДЕС»
07.25 Х/Ф «ТРИ СЫЩИКА И ТАЙНА ОСТРОВА СКЕЛЕТОВ»

09.00 Т/С «МЕЖДУ НАМИ»
09.15 «НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ» (16+). ПОГОДА «МУЗЕЙНЫЕ ТАЙНЫ».

ТИВИКОМ

06.10 Х/Ф «ФОРМУЛА ЛЮБВИ»
07.50, 13.55, 20.50 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ» (6+)

19.00 Х/Ф «МИМИНО»
21.30 Х/Ф «ТРИСТАН И ИЗОЛЬДА»
00.00 «НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ» (16+)

СТС

06.00 М/С «ГУФИ И ЕГО КОМАНДА» (6+)
07.00 М/Ф «ДЕД МОРОЗ И ЛЕТО» (0+), «ЩЕЛКУНЧИК» (0+)

НТВ

06.45 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
08.10 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»

09.15 ЛОТЕРЕЯ «РУССКОЕ ЛОТО» (0+)
09.45 М/Ф «ФИЛЬМ, ФИЛЬМ, ФИЛЬМ»
10.05 «ЕДА БЕЗ ПРАВИЛ» (0+)

5 КАНАЛ

07.30 М/Ф (0+)
19.30 «СЕЙЧАС»
11.00 Х/Ф «СОБАЧЬЕ СЕРДЦЕ»
13.55 Х/Ф «НЕУЛОВИМЫЕ МСТИТЕЛИ»

ЯМПИЛ БАГША: «ОТОШО БУРХАНАЙ АБАРАЛ ОДО ЗАЯАНТНАЙ БАЙХАНЬ БОЛТОГОЙ!»

Хүн зониие хүндэ Хүбшэнһөө абарха, эди шэдитэй эм домоор хангаха, элүүр энхые айладхаха үүргэ бээлүүлдэг түбэд эмшэн-зурхайшан, худал баридог Ямпил (Ямпии) багша хэбэд номхон Хэжэнгэдэ арбаад гаран жэлэй туршада хүнүүдтэ тухалһан, олон зониие эдэгээнэн аша габьяатай юм. Мүнөө үедэ олон жэлдэ Улаан-Үдэдэ гэр бүлэтээ ажаһууха үедөө Будда бурханай медициннын түб нээжэ, олон зониие аргална.

-Луу жэлээ февралын 10-да үдэшэхээ байһан би өөрөө 1964 оной Луу жэлтэйб. Түбэд медициннын түб Улаан-Үдэдэ нээжэ, хүндэ хүшэр үбшэнтэй зондо эм заланаб, зүү, нидхэрэлгэ (массаж) хэжэ, эм дом үгэнэб. Хүл гараа, нюргаа үбдэһэн, шуһанай ехэ даралтатай, эльгэ, бөөрын, досоогоо халуунтай, уушханай, унадаг (эпилепси), гайморит, простатит, эхэнэрэй үбшэнтэй зондо, хүүгэдтэ тухалхые оролдоноб. Хатуушаг Мо-

гой жэлдэ буян хэжэ, хайн ханаатай, бэээ шанга баряад, хайн жэл гэжэ сэдхээд, Отошо бурханай абарал доро элүүр энхэ, эбтэй эетэй ажаһуухыетнай, ажаллахыетнай хүсэнэб. Манай түбтэ (Жердевэй үйлсэ, 31 "А", 47-дохи квартал) 36-дахи,

64-дэхи маршрудаар ерэхэ аргатайт гэжэ дуулганаб. Бултанда хайн хайхание хүсэнэб, - гэһэн гүн удхатай Шэнэ жэлэй амаршалга Ямпил багша уншагшадтамнай хүргэбэ.

Бэлигма ОРБОДОВА.

ЖАРГАЛТАЙ САГ

Яагаа газар хүйтэн бэ, Январь нара гарахань даа. Яаража нургуулидаа ошоходомни, Яһалашье жабар шэрбэбэл даа. Шэнэ жэлэй гарахадань, Шэггүй баярладагбди. Шэнэһэн, хасууриая тойрожо,

Шэдиэ харуулдагбди. Үндэр ёлкоёо харахадань, Үнгэ бүриин нааданхайтай, Үбгэн Жабар зугаатай, Үргэлөөд ерээ бэлэгүүдээ. Жаахан үхибүүд маанадта Жаргалтай саг ерээ даа. Жаргал, Бэлигма, Сэсэгмаанууд Баяртайбди бултандаа.

Хүндэтэ "Буряад үнэн" газетын редакциин ажалшадые Шэнэ жэлээр тон халуунаар амаршалагша Хэжэнгэһээ гарбалтай Мыдыгма ЦЫРЕНОВА.

БРОО "Агинское землячество" поздравляет МИРХУСЕВУ Яну Тумэновну с присвоением почетного звания "Заслуженный врач Российской Федерации".

Advertisement for Moscow Circus featuring a clown and text about performances at the Sheraton hotel.

МОНГОЛОЙ ТЕЛЕВИДЕНИ ОРОН ДАЯАР

ДДЭШТВ гэһэн компани Ази даяар Монголой телевизийн 40 гаран сувгуудые, тийхэдэ англи, герман, ород, хятад хэлтэй DW-Asien, Outdoor TV, Bloomberg TV, Үвэр Монгол ТВ, Одон ТВ, SupremeMaster, Australia TV, Дом Кино, Музыка, Телекафе, CCTV-5, Шанхай, Бээжин гэхэ мэтэ каналнуудые үзүүлжэ байдаг томохон эмхи юм.

Энээхэн компани Буряад Республикада ерэхэ, Монголой телевизиденин бүх сувгуудые, мүн англи, герман, ород, хятад хэлтэй сувгуудые харуулха тоног түхээрэмжэ Улаан-Үдэдэ, Агада худалдажа, угсаржа эхилээ.

Монголой, Үвэр Монголой, Хятадай, Австралиин телевизидени үзэхэ дуратай хаа, нимэ утаһаар холбоо барина: 8-924-396-79-00.

Монголой сансарын телевизидениин хүлээн абагшын (приемной) үнэ - 5000 түх., танай гэр байшанда угсаржа тохиргоо хэхэ ажалтайгаа (с установкой, настройкой) - 8 000 түх.

Подкрасить? Подмазать? Подклеить? Легкий ремонт. Тел.: 353-153.

ВОЗРАСТНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В ТЕЛЕПРОГРАММЕ

В телепрограмме с 27 августа, согласно ФЗ от 29.12.2010 «О защите детей от информации, причиняющей вред их здоровью и развитию», вступающему в силу с 1 сентября 2012 года, будут присутствовать знаки о возрастных ограничениях:

- 0+ - от 0 до 6 лет
6+ - от 6 до 12 лет
12+ - от 12 до 16 лет
16+ - от 16 до 18 лет
18+ - старше 18 лет

Үнэгэрхэн зуун жэлэй агшан зуур

2012 он – Россиян түүхын жэл

Аркадий БАТОМУНКУЕВАЙ проект

Борохал нууриной залуушуул. 1916 он. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ Архангельск руу ара талын хүдэлмэридэ эльгээгдэхэнэ урид абхуулһан фото-зураг. Тэг дундань Танганов Аполлон Иванович зогсоно.

Хүндэтэ уншагшад, хэрбээ хоморой фото-зурагуудтай хаа, тэдэнээ редакцидамнай эльгээжэ, бүгэдын онорто дурадхыт гэжэ таанадтаа ханданабди. Айл бүхэнэй хадагалаанда иимэ баялиг олдохол байха. Тэдэнээ ерээдүйнгөө үеынхидтэ дамжуулаал.

Манай хаяг: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каландаришвили, 23, каб.26; электрон хаяг: unen@mail.ru Тел.: 21-64-36.

Нютагай зон ажахыдаа хэрэгтэй бүхы хэрэгсэлнүүдээ өөһэдөө бүтээдэг байгаа. Мал үсхэбэрилгэ болон тарьяан ажальнь эдээ хоолоор, хубсаһа хунараар, гэр байраяа зохёохо хэрэгсэлнүүдээр хангадаг байгаа. Шара будаа, гэршүүхэ, ешмээн таридаг хэн. Үлүү гараашаяа оротон болон тувинецуудаар андалдажа, ангай арһан болгодог бэлэй. Мүн Дундада Ази болон Монголтой худалдаа наймаанай харилсаа холбоотой байгаа.

Уйгарнуудай гүрэн түрын хандархада, буряад зон нютагта нуурижажа эхилээд, Чингисхаанай хаан түрын үедэ Байгалье тойроһон дэбисхэрие монгол туургата арадуудай эзэлжэ байха үедэ бүрилдэлгээ үргэлжэлүүлээ.

Ородуудай ерэхэнэ урдахана тэдэнэй хоорондох харилсаа холбоонууд бэхижэжэ, буряад ажаһуугшад нэгэ түрэлэй боложо нэгэдэнэн юм. Тиихэлээрээ хэдэн ехэ халаатан илгараа: булагадууд, эхиридүүд, хонгоодорнууд болон хори буряадууд. Булагадууд Ангара мүрэнни болон тэрэнэй халаануудые - Ока, Унга, Оһо, Идэ – зубшан нуурижаа; эхиридүүд – Куца, Зүлжэ болон тэрэнэй халаанууд – Манзурка болон Анга мүрэнүүдэй эхиндэ; хонгоодорнууд – Прибайкалийн урда дэбисхэрнүүдтэ Эрхүү, Китой болон Беляя мүрэнүүдэй хажуугаар; хори буряадууд Байгалай баруун эрьедэ Бугульдейкэ мүрэн болон Ойхон шадар нуурижаа, харин ехэнхинь Забайкалие эзэлээ юм.

Ородуудай ерэхэнэ урид Прибайкалийн буряадууд ехэнхидээ мал ажал эрхилдэг байгаа. Тэдэ адуу, жэжэ болон бодо эбэртэ мал, тэмээ үсхэбэрилдэг хэн. Гадна курыкан арадһаа түмэрөөр дархалжа болон газар элдэжэ нураһан байна. Тиин түмэр хайлуулжа, эритэ зэбсэг болон ажахын хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг бэлэй. Буряадуудай хэһэн хубсаһанай түмэр гоёолтонуудые, мориной тоног зэмсэгие хүршэ арадууд үндэрөөр сэгнэдэг байгаа, удаань ородуудшы ерэхэдээ, тэдэниень ехэ дуратайгаар худалдажа абадаг байгаа бшуу.

Гадна буряадууд агнуурида ехэ анхарал хандуулдаг хэн. Эрэшүүлтэй хамта эхэнэрнүүдшы агнадаг байгаа. Монголой номо нурша хэрэглэгдэдэг байһан юм. Тиигэжэ олоһон ангай арһаяа хэрэгтэй юмээрээ андалдадаг бэлэй. Монголнуудай XIII зуун жэлэй гар бэшгүүд соошы "булагад" гэнэн үгэ булгашан гэжэ оршуулагданхай юм.

1936 оной январь нарада Япон гүрэнэй МНР-тэ добтолхо аюулай хүжэрөөд байха үедэ Монголой засаг зургаан СССР гүрэнэй правительствада хандажа, сэрэгэй туһа эриһэн байгаа.

Энэл жэлэй февраль соо Совет гүрэн Монголие Япон гүрэнэй булимтаран оролгоһоо хамгаалха тухайгаа соносохо юм. Тиин мартын 12-то Улаан-Баатарта 10 жэлэй болзорто бэе бээдэ туһалжа байха тухай совет-монгол хэлсэн баталагдаа. Энэнь 1934 оной хэлсэнэй хүсьень бууруулаа. Тус хэлсэнэй ёһоор, Монголой дэбисхэр дээрэ совет сэрэгүүд байрлаһан байна. 1939 оной майн 25-да Халхын гол дээрэхи түрүүшын байлдаануудта хабааһан эдэ сэрэгүүдэй бүридэлдэ 5544 хүн тоологдоо, тэрэ тоодо 523 командир болон 996 младша командир.

1939 оной апрель-сентябрь харануудта совет сэрэгүүд Халхын гол дээрэ, Манжуурай хилэ шадар Квантунска армитай байлдаанда хабаадаа. Харин августын 31-дэ Монголой дэбисхэр японтонһоо гүйсэд сүлөөлэгдөө юм. Тиин сентябриин 15-да СССР, МНР болон Япон гүрэнүүдэй хоорондо дай зогсоохо тухай хэлсэн баталагдаа.

Улаан Армиин сэрэгшэд монгол басагадтай суг хамта.

ЭРЭ ХҮН ЗОРИҢОНДОО

гэжэ буряад зон хэлсэдэг гээшэ. 1947 оной декабриин 29-дэ Хурамхаанай аймагай хүгжэм, дуута нэрэтэй Хонхино нютагта түрэнэн, багаһаа шуран бэрхэ спортсмен ябаһан Дондок Дашиевич Нимаев өөрынгөө хүсэл бодол бээлүүлһэн байна. Олон нургуулида, нэрлэбэл, Аллын, Барханай, Хурамхаанай дунда нургуулинуудта хурабашье, бэлигтэй спортсмен ябаһанаа хаа хаанагүй гэршэлжэ шадаһан габыяатай юм. Эгээл ехэ амжалта гэхэдэ, бүри хурагша ябахадаа, Буряад Республикынгаа нур харбалгаар чемпион болоһон алдар солотой байна.

Һанаһан хүсэлөө бээлүүлэн, Д.Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ-гэй спортивна факультетдэ (нур харбалгаар, санаар мурьсэлгөөр) хурахаа орожо, амжалта түгэс дүүргэнэн юм. Тиигэжэ бүхы наһаяа спортивна ажалда, багшын хүдэлмэридэ, хүмүүжүүлгэдэ зорюулһан Дондок Дашиевич түрэл институтдай һүүлээр Хэжэнгын аймагай Загаһатын дунда нургуулида физкультурын багшаар ажаллажа, баян намтараа эхилээ бэлэй. Уданшьегүй 1971 оной ноябриин 10-һаа Совет Армиин албанда абтажа, нэгэ жэлээр (институтдай һүүлдэ хадаа) Номгон далайн флотто эльгэгдээ һэн. Сэрэгэйнгээ алба дүүргэнэн залуу спортсмен хүбүүн Вахмистроводо багшалаад, һүүлдэнь Улаан-Үдынгөө 2-дохи ДСШ-да (хүтэлбэрилэгшэнь К.М.Улаханов) үхибүүдые хорижо эхилээ бэлэй.

-Ажалыемни ехэ дэмжэнэн директор Климентий Максимович Улахановта баяр хүргэн, ходоодо найханаар дурсаж, хэлэжэ ябадагби. Тэрэнэй удаа Багшанарай дүй дүршэл найжаруулха үүргэтэй институтдай (ИУУ-да) спортивна ажал даажа абаһан байнаб, олон аймагуудай физкультурын баг-

шанартай хүдэлөөб. "Труд" ДСО-до нэгэ жэл хүдэлөөб байхадмни, 1978 оной декарьһаа Улаан-Үдын 1-дэхи хүүгэдэй колонида хүмүүжүүлгэшээр хүдэлхыемни уряд, удаань Тапхарай 7-дохи колониин начальнигай дежурна туһалагшаар (богонихоноор, хэлэбэл, дпнк) ажаллааб, һүүлдэнь Мухар-Шэбэ-рэй аймагай Хүсөөтэдэ, Сагаан-Нуурта колонида хүдэлөөб, - гэжэ удхалан хөөрэнэн, офицерэй погонуудыи зүүһэн хүмүүжүүлгэшэ, бэрхэ багша хуули хзагайруулһан, элдэб гэмтэ ябадал хэнэн хүндэ хуби заяатай зонтой ехэ ажал ябуулһан Дондок Дашиевич он-солон тэмдэглээ һэн.

Жэшэнь, 2-дохи колонида 20 гаран отрядтай начальнигай уялга дүүргэдэг байһан сэрэгэй офицер, сэхэ сэбэр зантай багша 100 хуули хзагайруулагшадтай хүдэлдэг, ойлгууламжын, хүмүүжэлэй ажал ябуулдаг зориг ехэтэй, зонтой хүдэлхэ онол аргатай байһаараа шалгардаг һэн. Хүндэ хүшэр ажалдань эсэгэн, мүнөө 89-тэй Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагша ветеран, Аргата тоонтотой, МВД-гэй полковник Даши Лубсанович ехэ һайн үрээ нүлөө, ялас гэмэ хурса жэшээнүүдые

харуулдаг, эрилтэ ехэтэй, эрид шанга үгэнүүдээрээ, үрээлнүүдээрээ ехэ туһа хүргэдэг бэлэй, мүнөөшье һайхан үгэнүүдые хэлэжэ байдаг зандаа. Прибайкалийн районой Татаурово нютагта Дондок Дашиевичай хани нүхэр, ахамад бухгалтер мэргэжэлтэй Раиса бэридээ ехэ һайнаар харуулжа, харууһалуулжа байдаг юм.

Даши Лубсанович эсэгынгээ, наһаараа худалдаа наймаанда оролдосотой хүдэлһэн Дорисо Надмитовна эжынгээ хүсэл найдалыень харюулһан Дондок, Раиса Нимаевтан олон үри хүүгэдтээ

амжалтатай, ан-бун ажаһууна, Шэнэ 2013 оноо хэшг дүүрэн угтажа байна. Ахамад бухгалтер Виктория, медицинаын түхээрлэгэнүүдтэй холбоотой сүлөөгүй ажалтай Елена сагадынь, нургуулийн хурагша Цырен хүбүүнинь эхэ, эсэгынгээ нэрэ дээгүүр үргэжэ, һайнаар хүдэлжэ, хуража ябадаг юм.

Арбаад жэлэй саана үбшэлжэ, Хүдөө ажахын институтдай харуулһанай ажалһаа болиһон бэлигтэй багша, бэрхэ спортсмен, хуули эбдэнэн хүн зониие сэхэ сэбэр замда гаргахые оролдоһон хүмүүжүүлэгшэ-офицер Дондок Дашиевич Нимаев январин 29-дэ 65 наһанайнгаа нарата оие угтахаар түхээржэ байна. Республика аяар холын Таллинда, бусад хотонуудта суурхуулһан спортсмение, урма зориггоо алдаагүй, урагшаа наһатай, урин зохид зантай, бэрхэшээлхэ, хүндэ үбшэнһөө сугаряагүй бэрхэ багша, хүмүүжүүлэгшэ Дондок Дашиевичта, гэр бүлэдэнь һайн һайхание хүсэн, үрээлэй дээжэ Шэнэ жэлдэ хүргэнэбди:

**Үдэр бүхэндэ
Үрээлэй найхание шагнажа,
Үглөө бүхэндэ
Наранай найхание хаража,
Урма зоригтой, элүүр энхэ,
Ута наһатай, удаан жаргалтай
Ажаһуухатнай болтогой!**

Бэлигма ОРБОДОВЕВА.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д.Д.Нимаев.
Гэр бүлын альбомһоо.

МАНАЙ ЧИМИТ

Бодото энэ наһанаймнай Богони байхань гайхалтай. Эрхим бэрхэ хүнүүдэймнай Эрхелтэгүй ошохонь харамтай... Эжы баабай хоёройнгоо Эрхэ үхибүүн ябаһыень, Хоёр хүбүүд дүүнэрээ Хойноо дахууһыень Нютагаархидынь бултадаа Нангинаар дурсадаг. Ульгам Үдэ голуйнгоо Урасхал түргэн уһанда Халуун үдэрэй тэнгүүдтэ Хүхюүтэй шунгаһыень Нютагаархидынь бултадаа Нангинаар дурсадаг. Үүрэй сайгаад байхада, Үргэн ехэ майлада Үбдэг зурама ногоон соо Үбһэ сабшажа ябаһыень Нютагаархидынь бултадаа Нангинаар дурсадаг. Хабарай дулаан сагуудта Хангай ногоон дайдадаа

байхан буряад дуунуудаа хүрхэй гоёор дуулаһыень Нютагаархидынь бултадаа Нангинаар дурсадаг. Алас-Дурнын хизаарта Абыас бэлиг эрдэмдэ Эрхим хурсаар хураһыень Нютагаархидынь бултадаа Нангинаар дурсадаг. Буряад драмын театрта Булай бэрхээр наадажа, Бэлигтэй артист ябаһыень Нютагаархидынь бултадаа Нангинаар дурсадаг. Түрэл дүтэ зонуудаа, Тоонто һайхан Буламаа Түби дээгүүр суурхууһыень Нютагаархидынь бултадаа Нангинаар дурсадаг. Боржон шулуун самбарта Бодото шарайнь мүнхэрөө. Олон зоной зүрхэндэ Оюун бэлигын орхигдоо. Олон, олон жэлнүүдэй Ошоошье наа, ходоодо Хайран энэ нүхэрнай Хаби ойро шэнги юм. Оюун бэлигээ харуулжа, Омог зоноо гайхуулһан Элдин Бурядайнгаа Эрхим бэрхэ хүбүүе һанан, һанан һуухадаа, һайхан үгөөр магтая. Мүнгэн һаруул шарайнь Мүнхэлжэ дурсая!

Доржо ДАМБАЕВ.

ДАЛАЙ ШАГДАРОВИЧ ХУБИТУЕВАЙ НАЙХАН ДУРАСХААЛДА

шоор хүдэлхэ үедөө полиграфийн арга дүрэнүүдые һайн мэдэхэ, газетэ хэблэлгын онсо нюусануудтай танил, дүршэл шадабаритай байһанаа ялас гэмээр гэршэлээ бэлэй.

Мэдээсэлэй таһагые даагшаар, удаань шухала үүргэтэй экономикын таһагые даагшаар хүдэлхэ үедөө үндэнэн хэблэлэй хэнэг олошоруулгын, олон уншагшадтай болох хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулһан байна.

1996 ондо Далай Хубитуев "Буряад Республикын соёлой габыята хүдэлмэрилэгшэ" гэнэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Далай Шагдарович хадаа олоной түлөө оролдохо зоригтой, урагшаа һанаатай, олоноитын ажалда эдэбхитэй хабаададаг байгаа. 1968-1969 онуудта Хэжэнгын аймагай комсомолой райкомой нургуулинуудтай таһагые даагшаар хүдэлхэ үедөө эдэбхи үүсхэлтэй ажалайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай ойн баярай тэмдгээр, ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа һэн.

Журналистын ажалдашые энэ һайн зан абарияа алдангүй, урагшаа шармайн оролдодог һэн. Партийн Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Сөвөдэй Хүндэлэлэй грамотанууд энэниие гэршэлнэ.

1999 онһоо абан, наһанайнгаа амаралтада гаратараа, "Буряад үнэнэй" соёлой болон түүхын таһагые даагшаар хүдэлөө. Буряад ороной арадуудай түүхые шэнжэлхэ, үндэнэн соёл, хэлэ хүгжөөхэ талаар хүндүүлхэй шухала асуудалнуудаар олон статьянуудыи хэблэнэн, олоноитыи хабаадуулжа, зүбшэн хэлсэлгэ үүсхэнэн юм. Д.Ш.Хубитуевай

хабаадалгагайгаар "Буряад үнэн" Хэблэлэй байшанай "Морин хуур", "Вершины" гэнэн шэнэ сэтгүүлнүүд мүнделөөд, олон уншагшадтай һонирхол татаһан байна. Энэ таһагые хүтэлжэ байха үедөө аха дүү монгол арадай сэтгүүлшэдтэй, уран зохиолшодтой нягта харилсаа холбоо тогтоолсоһон габыятай.

Үндэнэн хэблэлдээ бүхы шахуу наһаяа зорюулһан аха нүхэрнай республикын журналистнуудтай дунда ехэ нэрэ хүндэтэй һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дүлөөр соробжилжо байгаа үедэ энэ дэлхэйдэ түрэнэн ахатамнай хатуу шэрүүн ажабайдалда үндһэн, хүнгэн бэшэ мүрөөр хүнэй зэргын хүн болоһон гээд мэдэнэбди. Ямаршые хүндэ ажалһаа сугаряагүй, гартга дүйтэй, уран бэрхэ Далай Шагдарович түмэр харгын вагонно деподо модошо дарханаар хүдэлөө бэлэй.

Далай Шагдарович хөөрүү, зугааша, согууша зангаараа сугтаа хүдэлһэн зоной дурасхаалда үлэхэ. Ябаган жороо зугааень, шог ёгто хөөрөөнь "Буряад үнэнэй" хэдэн үеын ажалшад һанажа, дабтан хэлсэжэ байдаг. Хүнэй сэдхэлые шог зугаагаар сэлмээхэ гээш баһал онсо бэлиг шадабари, буянтай хэрэг ха юм даа.

Людмила Иннокентьевна хани нүхэртэйгөө хоёр бэрхэ үринэрые үргэжэ, олон зээнэртэй, зээнсэртэй, ан-бун ажаһуужа байтараа, харамтай эртээр энэ алтан дэлхэйтээ хохасабал даа.

Нэрэ хүндэтэй аха нүхэрэймнай һайхан дурасхаал бидэнэй зүрхэ сэдхэлдэ хэтэдээ үлэхэл.

"Буряад үнэн" Хэблэлэй байшанай ажалшад.

XVII ЖАРАНАЙ ХАРА У Ю АН ЛУУ ЖЭЛ

УБЭЛЭЙ ДУНДА ХАРА ХУЛГАНА НАРА

Table with 8 columns: Буряад литэ, 18, 19, 20, 21, 22, 23 Т, 24 ХЭ. Rows include European month, Day of the week, Planet, and Lunar phase.

Гарагай 2-то үбэлэй дунда хара Хулгана нарын декабриин 31 (хуушанай 18).

Улаан Бар, 5 шара мэнгын, модондо хуудалтай үдэр.

Бурхан, лусууд ба тэнгэри тахиha, дасан хиид бодхохо, бурхан шүтээн, орон гэрээ арамнайла, хэшэг даллага абаха, лама болохо, сан табиha, эм найруулха, гэр байшан бариха, замда мүр гаргаха, бэри буулгаха, хурим хэхэ, хубсаha эсхэхэ, тоосоо хэхэ, үзэл үзэхэ, сэргэ хүдэлгэхэ, буянай үйлэ бүтээхэ, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, модо тариха, нэеы гэр бодхоxодо хайн. Модо отолхо, тангариг үгэхэ, наймаа хэхэ, газар хахалха, нохой абаха, худалдаа хэхэ, түрэл садан болосохо, ном эхилэн заалгаха, шэнэ дэгэл үмдэхэ, эд, юумэ үгэхэ, шарил шатаахада муу.

Хүнэй үнэ абал, эд зөөри, үхэр мал гарзалха.

Гарагай 3-да 2013 оной январин 1 (хуушанай 19).

Улаагшан Туулай, 4 ногоон мэнгын, хиидэ хуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, 8 лусууд тахиha, тахилда үгэлыгэ үгэхэ, тарни уншаха, харюулга хэхэ, ехэ хүндэ бараалхаха, ном заалгаха, шэнэ ноёние табиha, захирхы тушаалай ажал хэхэ, дайсаниие дараха, замда ябаха, ханаха үйлэнүүдтэ хайн. Тээрмэ бодхохо, шууяа гаргаха, мал худалдаха, бэри буулгаха, хурим хэхэ, байшан эхилэн бариха, түрэл садан болосохо, хубаг татаха, сэргэ хүдэлгэхые тэбшэгты.

Хүнэй үнэ абаа наа, хайн нүхэртэй ханлиха.

Гарагай 4-дэ январин 2 (хуушанай 20).

Шара Луу, 3 хүхэ мэнгын, галда хуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, лусууд тахиha, дасанай тахил заhaа, бэшэг зурхай зураха, дасан хиид бодхохо, ехэ хүндэ бараалхаха, буянай үйлэ бүтээхэ, эм найруулха, залаха, тоосоо хэхэ, үзэл үзэхэ, зэрлиг хортогойе номгоруулха, худалдаа хэхэ, өөрын амидаралда тунатай ажал хэхэ, түмэрөөр урлаха, шэмэг зүүдхэл зүүхэдэ хайн. Газар хэндэхэ, харюулга хэхэ, модо отолхо, хубаг татаха, замда ябаха, онгосо, тала, модон тээрмэ урлаха, хүүргэ бариha, хүн, мал ханаха, төөнэхэ, лама болохо, ном соносохо, юумэ газашань үгэхэ, хүрэнгэ энэхэ сээртэй.

Хүнэй үнэ абал, үлэсхэлэн хоон байдал оршохо.

Гарагай 5-да январин 3 (хуушанай 21).

Шарагшан Могой, 2 хара мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр.

Дасан шүтээн бодхохо, бэшэг зурхай зураха, санаар олгохо, номын хурал байгуулха, эрдэмдэ нураха, ном соносохо, номлохо, хэблэхэ, замда ябаха, эм найруулха, модо тариха, хүрэнгэ энэхэ, бэри буулгаха, түрэхэ, буянай үйлэ бүтээхэ, мал газашань гаргаха, нүүдэл хэхэ, сэргэ хүдэлгэхэ, тангариг үгэхэ, хаад тодхор дарахада хайн.

буулгаха, түрэхэ, буянай үйлэ бүтээхэ, мал газашань гаргаха, нүүдэл хэхэ, сэргэ хүдэлгэхэ, зээлеэр абаха, тангариг үгэхэ, хаад тодхор дарахада хайн.

Модо отолхо, эм найруулха, худалдаа хэхэ, зарга бариха, гэрэй хуури табиha, угаал үйлэдэхые хориглоно.

Хүнэй үнэ абаа наа, үбшэн хүрэхэ.

Гарагай 6-да январин 4 (хуушанай 22).

Сагаан Морин, 1 сагаан мэнгын, түмэртэ хуудалтай үдэр.

Бурхан, лусуудта зальбарха, бурхан, лусууд тахиha, бэшэг зурхай зураха, лама болохо, эм найруулха, замда гараха, эрдэмдэ нураха, шэнэ хубсаha үмдэхэ, бэри буулгаха, хурим хэхэ, нүхэртэй болохо, ехэ хүндэ тангариг үгэхэ, урлаха ухаанда нураха, зурхай зураха, тангариг үгэхэ, модо отолхо, угаал үйлэдэхэдэ хайн. Нялхые хүлдэ оруулха, газашань ябуулха, сэргэ хүдэлгэхэ, байра бууса түбхинүүлхэ, мори худалдаха, нэхэхэ, нүүдэл хэхэдэ бүтэмжэгүй.

Хүнэй үнэ абал, эдэ хоол, ундан элбэгээр олдохо.

Гарагай 7-до январин 5 (хуушанай 23).

Сагаан Хонин, 9 улаан мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр. Тэрсүүд тэмдэгтэй үдэр.

Бурханда зальбарха, хэшэг даллага абхуулха, огторгойе үүдэ сахиha, гүрэм заһал хүүлэхэ, ехэ хүнтэй уулзаха, буянай үйлэ бүтээхэ, арамнай хэхэ, замда гараха, хонинһоо ашаг шэмэ абаха, мал газашань үгэхэ, ажалшаниие абаха, эд, мал абаха, худаг малтаха, модо нуулгахада хайн. Бэри буулгажа, хүрэгэ оруулжа болохогүй; хүн, мал ханаха, төөнэхэ, эм найруулха, сэргэ хүдэлгэхэ, худаг малтаха, мал худалдаха, аралжаа хэхэ, үбшэн эмнэжэ эхилхэ, гэр бүрихэ, нүүдэл хэхэ, нохой абахада сээртэй.

Хүнэй үнэ абаа наа, эд бараан, эдэ хоол, ундан олдохо.

Гарагай 1-дэ январин 6 (хуушанай 24).

Хара Бишэн, 8 сагаан мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр. Хутагын хурса үдэр.

Бурханда зальбарал үйлэдэхэ, сан тэбуулха, хангал тахиулха, нахуюһанда үгэлыгэ үгэхэ, бурхан, лусууд тахиha, лама болохо, түмэрөөр урлаха, харюулга хэхэ, замда гараха, анда нүхэр болохо, бэри буулгаха, модо нуулгаха, сээрлиг байгуулха, шэмэг зүүхэ, бүжэг наада табиha, туг дарсаг хиидхэхэ, эрдэм номдо нургаха, эм найруулха, адууһа мал нургахада хайн. Шэнэ гэр бариха, хүн, мал ханаха, ханаха, төөнэхэ, шэнэ дэгэл эсхэхэ, худалдаа хэхэ, ехэ гол гаталха, загаһа бариха, тангариг үгэхэ, хубаг татаха, хүүргэ бариха, дайсаниие номгодоходо муу.

Хүнэй үнэ абал, үбшэн, хамшаг хүрэхэ.

XVII ЖАРАНАЙ ХАРА У Ю АН ЛУУ ЖЭЛ

УБЭЛЭЙ ДУНДА ХАРА ХУЛГАНА НАРА-УБЭЛЭЙ НҮҮЛШЫН ХАРАГШАН ҮХЭР НАРА

Table with 8 columns: Буряад литэ, 25 ХЭ, 26, 27 Д, 29, 30 М-Х, 1, 2. Rows include European month, Day of the week, Planet, and Lunar phase.

Гарагай 2-то үбэлэй дунда хара Хулгана нарын январин 7 (хуушанай 25).

Харагшан Тахяа, 7 улаан мэнгын, уулада хуудалтай үдэр. Хутагын хурса үдэр.

Бурханда зальбарха, бурхан, лусууд ба тэнгэри тахиha, дасан дуган бодхохо, хэшэг даллага абаха, сан табиha, эм найруулха, хүрэнгэ энэхэ, бэри буулгаха хурим хэхэ, гэр байшан бариха, замда мүр гаргаха, үзэл үзэхэ, номын үүдэндэ орохо, Очирпүрэвийн харюулга хэхэ, мори, үхэр номгодохо, гэр бүрихэдэ хайн. Ехэ хэрэг үүдхэхэ, ном уншаха, худалдаа хэхэ, мал агталха, шэнэ дэгэл үмдэхэ, эд, юумэ үгэхэ, шарил шатаахада муу.

Хүнэй үнэ абал, нүдэнэй хараа муудаха.

Гарагай 3-да январин 8 (хуушанай 26).

Хүхэ Нохой, 6 сагаан мэнгын, модондо хуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, бурхан, тэнгэри тахиha, хэшэг даллага абхуулха, угаал үйлэдэхэ, бэри буулгаха, нүүдэл хэхэ, хэлсээнэй ажалшаниие абаха, урлаха үйлэдэ нураха, ном заалгаха, шэнэ ноёние табиha, захирхы тушаалай ажал хэхэ, дайсаниие дараха, газар хахалха, хүрэнгэ табиha, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, нэеы гэр табиhaада хайн. Модо отолхо, тангариг үгэхэ, замда гараха, мал худалдаха, аралжаа хэхэ, ашатай тунатай үйлэ бүтээхэ, нүүдэл хэхэ сээртэй.

Хүнэй үнэ абаа наа, зол жаргал оршохо.

Гарагай 4-дэ январин 9 (хуушанай 27).

Хүхэгшэн Гахай, 5 шара мэнгын, хиидэ хуудалтай үдэр. Дашиниматай (амгалан байдалай, зол жаргалай) үдэр.

Дасан хиид нэргэхэ, арамнайла, дасан дуганай тахил заhaа, бэшэг зурхай зураха, лама хубараг болохо, тарни уншаха, ураг садан болохо, худалдаа хэхэ, өөрын амидаралда тунатай ажал хэхэ, ном заалгаха, гүлгэ тэжээхэ, замда гараха, харюулга хэхэдэ хайн. Ном соносохо, юумэ газашань үгэхэ, хүрэнгэ энэхэ, анда нүхэр бололохо, бэри буулгаха, хурим хэхэ, тээрмэ бодхохо, шууяа гаргаха, суглаа зарлаха, нохой абахада харша.

Хүнэй үнэ абал, амгалан байдал тогтохо.

Гарагай 5-да январин 10 (хуушанай 28-най үдэр үгы, забһарлана, хуушанай 29).

Улаан Хулгана, 4 ногоон мэнгын, галда хуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, 8 лусууд тахиha, дасан шүтээн бодхохо, бэшэг зурхай зураха, санаар олгохо, номын хурал бай-

гуулха, эрдэмдэ нургаха, ном соносохо, номлохо, хэблэхэ, замда ябаха, эм найруулха, модо тариха, хүрэнгэ энэхэ, бэри буулгаха, түрэхэ, буянай үйлэ бүтээхэ, худалдаа хэхэ, шэнэ барилга ашаглаха, түмэрөөр урлаха, ханаха, зүүдхэл шэмэг зүүхэдэ хайн. Үзэл үзэхэ, мори урилдуулха, нохой тэжээхэ, хүүгэдые үргэжэ абаха, мал худалдаха, нялхые газашань гаргахые тэбшэгты.

Хүнэй үнэ абаа наа, хүнэнэн зайлажа төөрихэ.

Гарагай 6-да январин 11 (хуушанай 30). Дүйсэн үдэр.

Улаагшан Үхэр, 3 хүхэ мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр. "Модон хохимой" үдэр.

Лусууд тахиha, лама болохо, "Чавдор", "Уһан балин", "Лудор", "Лусын балин" үргэхэ, тангариг үгэхэ, хаад тодхор дараха, эм найруулха, залаха, замда гараха, эрдэмдэ нураха, шэнэ хубсаha үмдэхэ, бэри буулгаха, урлан бүтээхэ, дархалха, сэргэ хүдэлгэхэдэ хайн. Байшан гэрэй хуури табиha, угаал үйлэдэхэ, газар хэндэхэ, харюулга хэхэ, модо отолхо, хубаг татаха, нэхэхэ, нүүдэл хэхэ үйлэнүүд бүтэмжэгүй.

Хүнэй үнэ абал, эрлигтэй ушарха.

Гарагай 7-до январин 12 (шэнын 1).

Шара Бар, 2 хара мэнгын, түмэртэ хуудалтай үдэр.

Бурхан шүтээн, орон гэрээ арамнайла, наһанай буян бүтээхэ, эд, мал абаха, худаг малтаха, модо нуулгаха, хото байшан бариха, тоосоо хэхэ, үзэл үзэхэ, сэргэ хүдэлгэхэ, хубсаha эсхэхэ, замда гараха, тангариг үгэхэ, модо отолхо хайн. Хүүгэдые хүлдэ оруулха, газашань ябуулха, эм найруулха, түрэл садан болохо, ном эхилэн заалгахада таарамжагүй, бэри буулгажа, хүрэгэ оруулжа болохогүй.

Хүнэй үнэ абаа наа, наһан хороогдохо.

Гарагай 1-дэ январин 13 (шэнын 2).

Шарагшан Туулай, 1 сагаан мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр.

Бурханда, лусуудта зальбарха, тахиha, ехэ хүндэ бараалхаха, лама болохо, ном заалгаха, эрдэм номдо нураха, буянай үйлэ бүтээхэ, эм найруулха, арамнай хэхэ, аргада оруулха, тушаалда дэбжэхэ, хуули сааза гаргаха, огторгойн үүдэ сахиha, гүрэм заһал хүүлэхэ, угаал үйлэдэхэдэ хайн. Нялхые хүлдэ оруулха, газашань ябуулха, үбшэн эмнэжэ эхилхэ, дасан дуганай хуури табиha, гэр бүрихэ, нүүдэл хэхэ, худалдаа хэхэ, нохой абаха, замда гараха, хүн, мал ханаха, ханаха, төөнэхэ, бэри буулгаха, шэнэ дэгэл эсхэхые хориглоно.

Хүнэй үнэ абал, арсалдаа хэрүүл, харал шэрээл, тэмсэл болохо.

Буряад үнэн logo and contact information: Учредители: Глава Республики Бурятия - Председатель Правительства Республики Бурятия, Народный Хурал Республики Бурятия, Правительство Республики Бурятия. Генеральный директор-главный редактор - В.В.ХАРТАЕВ. Редактор - Т.В.САМБЯЛОВА.

Телефоны: 21-54-54 - приемная, 21-35-95 - зам.гендиректора - редактор газеты "Бурятия", 21-68-08 - редактор, 21-64-36 - бильд-редактор, 21-67-81 - выпускающий отдел, 21-63-86 - отдел экономических проблем, 21-63-86 - отдел социально-политических проблем, 21-64-36 - отдел гуманитарных проблем, редакция журнала "Одон", 21-06-25 - редакция журнала «Байгал», 21-60-21 - редакция журнала «Морин Хуур», 21-62-62 - реклама, 21-50-52 - отдел распространения.

Адрес редакции и издательства: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 23. ГПП «Издательский дом «Буряад үнэн». Подписной индекс 50901. Газета набрана и сверстана в компьютерном центре Издательского дома «Буряад үнэн».

ЭРХИМ ТАМИРШАД ТОДОРОО

Үнгэржэ байгаа 2012 ондо Буряад Республикын тамиршад аргагүй ехэ амжалтануудыг туйлажа, нютаг нугынгаа нэрэ солье бүхы дэлхэйгээр сүүрхуулба. Тэдэниие дэмжэхын тула "Алтан Олимп" гэхэн спортын шангуудыг барюулгын баяр ёһолол жэлэй түгэхсэлдэ эмхидхэгдэдэг найн заншалтай болонхой.

Физическэ культура болон спортын талаар республиканска хорооной хүтэлбэрилэгшэ Владислав Бумбошкиной хэлэнээр, спортсменүүд энэ шангай ашаар дээшээ ургажа, урдаа гайхамшагта түсбүүдые табижа, тэдэндээ заал наа хүрэнэ гэшэ.

2005 оной февраль нарада анха түрүүшынхией "Алтан Олимп" барюулагдаа бэлэй. Тэрэ гэхээр түрүү тамиршад, хүмүүжүүлэгшэд, спортын хүүгэдэй нургуулинууд, бүлгэмүүд, спортдо туһалагшад болон бусад мэргэжэлтэд республикын шанда хүртэдэг болонхой. Мүнөө 13 халбаряар эрхимүүд элирүүлэгдээ.

2012 ондо зунай Олимпин наадан Лондон хотодо болоо нэн гээд хануулая. Энэ бүхы дэлхэйн хэмжээнэй мурьсөөндэ манайшые Буряадай тамиршад шалгараа. Барилдааша Любовь Волосова тэндэ шангай гурбадахи нуури эзэлжэ, хүрэл медальда хүртөө. Аяар 1964 онһоо хойшо манай Буряадай тамиршад Олимпийн наадануудай медаль абажа шадангүй ябаа гэшэ.

"Эрхим тамиршан" гэхэн номинацида Любовь Волосова түрүүлхээрээ түрүүлбэ. Олимпийн нааданда хабаадажа, нур харбалгаар 4-дэхи нуури эзэлхэн Инна Степанова, 2012 ондо ушугаар дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ 6-дахия хүртэнэн Владимир Максимов гэгшэд оролсоо.

Любовь Волосовагай хоригшо Андрей Бузин "Эрхим тренер" болобо. Харин эдэнэй хүдэлдэг Олимпийн халаанай 10-дахи хүүгэдэй спортын нургуули мүн лэ шалгараа. Энэ эмхиин директор Наталья Бумбошкина 7-дохиео "Алтан Олимп" абаба гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

Эрэмдэг бээтэй тамиршад дунда Паралимпийн наадануудта хабаадаһан нур харбагша Ирина Баторова

мүн лэ гол шанда хүртөө. Эндэ барилдаашан Григорий Кожевников, залуу сагаалса буудагша Цыпелма Намдакова гэгшэд шагнагдаа. Эдэ гурбанай хоригшод Цыденбал Цыренжапов, Юрий Сандаков, Татьяна Енисеева гэгшэд эрхимүүдэй тоодо оролсоо.

Захааминай аймагай гулваа Виктор Аюшеев "Алтан Олимп" долоодохиёо абаба гэшэ. "Манай аймагай хүн бүхэн бээе спортоор хорихоёо оролдоно. Энээндэнь манай захиргаан арга шадал соогоо туһалжа, элдэб хэмжээнүүдые эмхидхэнэ – мурьсөөнүүдые үнгэрхэнэ, спортын талмайнуудыг бодхооно. Һүүлэй үедэ манай хүбүүд, басагад үбэлэй спортын зүйлнүүдээр бээе ехээр хоридог болонхой. Удаадахи 2013 ондо Захааминда үбэлэй спортын нааданууд үнгэрхэ, энэ талаар ехэ бэлэдхэлгын ажал хэгдэжэ байна. Тэрэ наадануудай Һүүлээр Захааминай аймагай бүри олон зон спорт шэлэн абаха бээе гээд найданабди", - гэжэ Виктор Аюшеев хөөрэнэ.

Дээрэ хэлэгдэнэ номинацида Загарайн аймагай толгойлогшо Надежда Блиновская болон Түнхэнэй аймагай гулваа Андрей Самаринов гэгшэд шалгараа.

Захааминай хүүгэдэй спортын нургуули (директор – Сергей Васильев) эрхимүүдэй тоодо оролсоһониинь гайхалгүй. Муяын болон Онохойн спортын нургуулинууд шангай нуурида гараа.

Эздын аймагта спортын түлөө харюусадаг Олег Гармаев өөрынгөө ажалда бэрхэ байһанаа харуулжа, гол шанда хүртөө. Даша-Доржо Биликтуев (Железнодорожно аймаг) болон Сергей Брыков (Прибайкалийн аймаг) мүн лэ аймагтаа амжалтатайгаар спорт ябуулна.

Буряадай тамиршадта мүнгэ алтаар туһалжа, дэмжэжэ байһан хүнүүд үсөөн бээшэ.

Энэ талаар Лев Асалхановые нэрлэмээр. Тэрэ 2000 онһоо абан, волейболоор эхэнэрнүүдэй "Хара Морин" гэхэн команда байгуулжа, арад зоноо баярлуулна. Жэл бүри тэрэ өөрынгөө мүнгөөр хангажа, "Хара Морин" мүнөө үедэ Россиин элитэ командануудай тоодо оролсохоор бэлэн байна. Лев Асалханов энэ удаа наймадахия "Алтан Олимпда" хүртэбэ.

Дүрбэн жэлэй саада тээ манай республикада спортын инструкторнууд хүдэлжэ эхилээ. Тэдэнэй ажал мүн лэ энэ хэмжээ ябуулгын үедэ сэгнэгдэбэ. Эндэ Доодо Шишковкын инструктор Лариса Наземнова эдэбхитгэйгээр ажаллажа, гол шанда хүртөө. "Манай ажалда хэды туһаламжа үзүүлэгдэжэ байгааһые наа, спортын хэрэгсэлнүүд дуталдана. Мүн тиихэдэ спортын инструкторнууд үсөөн гэжэ һананаб. Юуб гэхэдэ, бидэ гэр бүхэнэй талмайда ошожо үрдинэгүйбди", - гэжэ Лариса Наземнова тэмдэглэнэ.

Мүн спорт тухай бээшэдэг журналистнууд шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Буряадай радиогой сурбалжалагша Баваасан Гомбоев, манай Хэблэй байшангай штатна бээшэ хүдэлмэрилэгшэд Валерий Сыдеев, Владимир Фомин, Баясхалан Дабаин гэгшэдые нэрлэмээр. Эдэ үгэнүүдэй автор мүн лэ шалгараа.

"Алтан Олимп" шан барюулга анха түрүүшынхией асари томо физкультурно-спортын комплекс соо үнгэргэгдөө. Эндэ мэдээжэ Буряадай артистнар Зоригто болон Нонна Тогочиевтан, Валико Гаспарян болон бусад спортын ододтой хамта баярлаа. Тиихэдэ өөһэдөө тамиршад модельнүүд болон, тоб байса гэшхэлэн, моодно хубсаһа харуулаа.

**Борис БАЛДАНОВ,
Артём ФЕДОТОВОЙ
фото-зурагууд.**